ԺԲ. ՏԱՐԻ 3441 (Ն. Տ.) 14 ՕԳՈՍՏՈՍ 1895 — 2 ՕԳՈՍՏՈՍ 1895 — 23 ՍԷՊԷՐ 1313 — ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԼՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه غلطه‌ده آره‌وك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը վճարեալ	Դրուշ 50

Խմբագրութեանս ուղղուած համակ կամ այլ գրութիւն եւ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՀԱՅԵՐԷՆ ՎԷՊԵՐ

Ինչ որ ալ ըսուի, վէպը ամենէն ախորժելի ձեւերէն մէկն է կեանքի պատկերները ներկայացնելու, մարդուն ու կնոջ հոգեկան վիճակն ուսումնասիրելու, բարքեր նկարագրելու, թերութիւններ ու մոլութիւններ ճաղկելու. գեղեցիկ վէպ մը, երբ կը պատկանի այն ժողովուրդին որուն լեզուով գրուած է, հաճելի ժամանց մը ըլլալէ զատ միշտ իր օգտակար կողմերը կրնայ ունենալ ամբողջութեանը մէջ։

Տեղական կեանքէ վէպ ու նորավէպ գրելու գրգիռը, որ տասը տասներկու տարի առաջ ծագում առաւ մեր երիտասարդ գրագէտներու մտքին մէջ, ու հետզհետէ արծարծուելով՝ այնքան սիրուն էջեր արտադրել տուաւ անոնց, նուազելու վրայ է կարծես. մին-եւ իսկ ատենէ մը, թարգմանուած վիպասանութիւններու տեղ հայերէն հեղինակութիւններ իբրեւ թերթօն հրատարակելու նորութիւնն ալ ընդունուեցաւ. առաջին անգամ, երբ Ժիլլի կամ Առամանի տեղ՝ Նուարդ կամ Տիրան անունները գործածուեցան, ու բարիզեան ճեմավայրի մը կամ ֆրանսացի ընտանիքի մը ներքին կեանքին տեղ՝ Պոլսոյ մէկ արուարձանը կամ հայ ընտանիքի մը տուն-տեղը նկարագրուեցաւ, ընթերցողները զարմանքով խառն հեշտապաղորութիւն մը կ'ունենային։ Վարժապետ ալլնէ, որ իբրեւ թերթօն հրատարակուած ընդարձակ ու լաւագոյն վէպերէն մէկն էր, բուռն հետաքրքրութիւն շարժեց. օրուան խօսակցութեան նիւթ կը դառնար ամեն իրիկուն, և ընթերցողները, կիները, աղջիկները մանաւանդ, անոր այս կամ այն մասովը զբաղելու, այս կամ այն դէմքը իրականին մէջ գտնելու անմեղ հետապնդում մը կ'ունենային։ Երիտասարդ հեղինակը, իր նրբամիտ ու փայլուն ոճովը, նկարագիրներու ուսումնասիրութիւնովը, եւ բնականէն չի հեռանալու խղճմտութիւնովը,—որ ամեն գրագէտի ու վիպասանի առաջին արժանիքը պէտք է ըլլայ,—հմայած էր ընթերցողները, եւ այն երեք չորս ամիսներու միջոցին, որ տեւեց այդ վէպի հրատարակութիւն, ոչ ոք կը փնտռէր ժիլ Մառիի կամ Էմիլ Ռիշպուրի արկածային պատմութիւնները։

Յետոյ, նորավէպերու հոսանք մը սկսաւ. ոսկեղնիկ գրուածներ կային անոնց մէջ, եւրոպական ո՛ր եւ է նորավէպի հետ մրցելու կարող, որոնք իրենց արժանաւոր տեղը ունեցան ու պիտի ունենան միշտ, ընթացիկ գրականութեան մէջ։ Կեդրոնին օրինակէն քաջալերուած՝ գաւառացի կարող գրիչներ իրենք ալ սկսան մշակել վիպասանական ճիւղը. այդ ինքնատիպ գրուածներն ալ հետզհետէ ուշադրութիւն գրաւեցին, և հիմակ, հասարակութեան ընթերցող ու գրասէր մասը գիտէ զանազանութիւն ու ընտրութիւն դնել անոնց մէջ։ Անուններ կան որոնք Պոլսոյ գրողներուն չափ ծանօթ են ուսիրուած։

Այս բոլոր յաջողութիւններուն հակառակ, վէպ ու նորավէպ շատ քիչ կը հեղինակուին այլ եւս. նիւթեր չէ որ կը պակսի անշուշտ. քաղքենի թէ գաւառի բարքերուն յոռի ու լաւ կողմերը լիառատ կընծայեն այդ նիւթը. հոգեբան միաքեր ու սուր գրիչներ՝ սիրային ու ամուսնական տառապանքներու շուրջը ուսումնասիրութեան պարարտ դաշտ մը ունին իրենց առջեւ. սրահի մը մէջ անցած դէպք մը, խօսակցութեան մը ներընկումը շատ անգամ տուն տուած են այնպիսի նորաբէպերու որոնք երկար մտածութիւնով ու փնտռտուքով չպիտի գտնուէին։

Հայերէն վէպերու պակասը, թերթերու և հանդէսներու մէջ, կրնանք վերագրել դադարի մը, որ շատ կը մօտնայ լքման, և զոր հիանդութեան մը պէս կը ներշնչէ երբեմն գրողները։ Օրին մէկը, եռանդը նորէն կը ծնի ու հոսանքը կը վերսկսի. մեր մէջ, արուեստով վիպասան չունինք, այլ amateur միայն, և ասոր համար չենք կրնար զանազանող ըլլալ. քմահաճոյքէ, տրամադրութենէ կախում ունի գրելը. հանրութեան համակրանքը, գնահատումը միակ վարձատրութիւնն են անոնց. և այդ վարձատրութիւն, բարոյական ձեւի տակ այնքան առատաձեռն, ժլատ կը դառնայ երբ գրական ձեւ մը առնելու առիթը ներկայանայ. ամենէն գեղեցիկ վիպասանութիւնը կամ նորավէպերու հաւաքածոն, որ իբրեւ թերթօն անհուն ախորժով կը կարդացուէր, երբ հատորի մը մէջ ամփոփուի՝ գրավաճառին դարակներուն մէջ մոռցուելու կը դատապարտուի, ուրիշ շատ մը գիրքերու հետ։

Վէպի վրայ այս մտածումներն ունեցայ Բէրէ Ժուռնալի մէջ մրցման յայտարարութիւն մը կարդալով որ հարիւր յիսուն-երկհիւ հազար ֆրանքի չորս պարգեւ կը խոստանայ լաւագոյն վէպերուն որոնք իբրեւ թերթօն պիտի հրատարակուին այդ թերթին մէջ։ Ամենաքան 20,000 տողէ բաղկացած վէպի փոխարէն խոստացուած գումարն այնքան մեծ է, որ կ'արժէ մանրամասնութիւններովն հետաքրքրուիլ։ Մրցումը բացուած է ներկայ օգոստոս 15 էն մինչեւ նոյեմբեր 15, երեք ամսուան համար. այդ միջոցին ներկայացուած վէպերը կարդացուելով, անոնցմէ լաւագոյն դատուած առաջին չորսին պիտի տրուին 50,000—40,000—35,000—30,000 ֆրանք պարգեւ։ Արհամարհելի գումարներ չեն, կարծեմ, խոստացուած պարգեւներու. պրդտիկ հարստութիւն մը՝ գրագէտի մը համար որ յաջողի, թէեւ մեզի համար՝ սանկ լուրերն իսկ վէպի տեղ կ'անցնին։

Բէրէ ժուռնալի յայտարարութիւնը երկու կարեւոր կէտ կը պարունակէ. նախ, այս մրցումը բացած է առաջին առնելու համար օտար վիպասանութիւններու հոսանքին որոնք իրենց գրական հրապարակն ողողել կսպառնան. ինք պիտի ընդունի զուտ ֆրանսական վէպեր, ֆրանսացիներու կողմէ գրուած։ Յետոյ, հռչակաւոր հեղինակներուն հրաւէր մը ուղղելէ զատ, կոչում կընէ նաեւ անծանօթ գրողներուն. չենք յուսար որ, կ'ըսէ, անոնք երգեն այն հինցած յանկերգը որ մարդկային ծուլութիւնը օրօրելու միայն կը ծառայէ, թէ «մեր գրածները ի պիտի կարդացուին, վասն զի անծանօթ ենք»։

Գրողը ազատ է իր նիւթին ընտրութեան մէջ, կրնայ զբօսալի կամ եղերական վէպ մը գրել, բարքերու ուսումնասիրութիւն մը կամ արկածային պատմութիւն մը, բաւական է որ ձանձրալի չըլլայ, և ընդհանուրէն կարգացուելու հանգամանք ունենայ, ընտանեկան սեղանին վրայ անվտանգ դրուելու արժանի։

Մեր համեստ լրագրութիւնը ու ազատ գրականութիւնը ա՛չ մրցում կրնայ հաստատել ա՛չ պարգեւ խոստանալ. բայց գրական ամեն միւներուն պէս, գիպասանութեան հակում ունեցող գրիչները թող իրենց մասնակցութեան բաժինը չի զլանան, զայն մշակելու ու ճոխացնելու համար։ Գրելու արուեստին մէջ անծանօթ բառը առանց չվրդովելու անկարող բառին հետ, ամեն անունը որ անուն մը չեն հանած, բայց սկսած են արդէն արտադրել քիչ շատ գեղեցիկ վէպեր, որոնք կը գնահատուին կարդողներու կողմէ, չըլլան ձեռնթափ. Վէպի միջոցաւ ալ կարելի է շինիչ գիր մը կատարել։

Տ.

«ՁՈՐՍ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒՆ»

Այս երկու բառերը, որք այնքան շատ յիշեցուցեցան անցած շաբաթ՝ թէ՛ լրագրութեան և թէ հետաքրքրուող շրջանակներու մէջ, տիրական յանկերգի մը պէս, Տրապիզոնէն հոս եկան կրթութեան չորս ներկայացուցիչներու հետ Իրաւ, Պարեցիներուն ուշադրութիւնն իրենց վրայ կեդրոնացնելու համար լաւագոյն գաղափար մը չէին կրնար յղանալ այդ «չորս ուսուցիչներու» թիւնս գաւառացիի նրբամտութեամբ մը առանց աղբի պատրաստած էին այն ընթացքը որուն հետեւեցան Պոլիս հասած առենին։ Պէտք է խոստովանիլ սակայն թէ լաւագոյն միջոցը չէր զոր ընտրած էին՝ ցուցադրելու համար Տրապիզոնի կրթական յարկերուն բարքերը՝ Պոլսոյ հայ վարժարաններուն մէջ։ Արձակուրդի առթիւ գաւառներէն մայրաքաղաք գալու գաղափարը ինքնին նորութիւն մըն է արդարեւ, որուն համար գովեստի արժանի են մեր չորս ուսուցիչները։ Զարգացեալ և առողջ միաքի գործ է երկու ամսուան պարապուրդի ժամանակը գործածել կրթութեան կեդրոն մը այցելելու և մօտէն քննելու, ուսումնասիրելու աւելի բարձր, աւելի բանաւոր մեթոտներ, որոնցմով կարենային իրենց գաւառի վարժարան յաջորդ տարեշրջանին աւելի փոքձառութեամբ, աւելի կորովով, աւելի ճիշդ ուղղութեամբ մը վարիլ։ Եթէ այս պատուական գաղափարը մեր գաւառացի ուսուցիչներ տարիներ առաջ ունեցած ըլլային, տարակոյս չկայ որ հիմակ գաւառներու մեր կրթական վիճակն զգալապէս բարեփոխուած կ'ըլլար։ Մօրացած անշարժ կեանքը միշտ մտատիպարն եղած է այն ուսուցիչներուն, որոնք գաւառները կ'երթան պաշտօնով, ու ալ երեւան չեն ելլեր, ու այն ատեն միայն կը ցուցնեն ինքզինքնին երբ հրաժարած կամ հրաժարեցուցուած հոս կուգան նորէն պաշտօն մը գտնելու ուր նորէն նոյն մեռելութեան մատնուելու համար։ Միտք զարգացնելու օրէն բացարձակ կը պակսի. գնաւորն իրեր կը մրափեն արձակուրդի օրերուն, ու երբ վարժարան վերաբացուի նոյն թուլութեամբ և հմտութեան նոյն սահմանափակ պաշարով կը վերսկսին իրենց կրթական գործին։

Ուստի, երբ չորս ուսուցիչները արձակուրդէն օգուտ քաղելով ճամբայ հան Տրապիզոնէն մայրաքաղաք գալու համար, բոլորովին ուրոյնական ոճով բան մը ըրած եղան։ Խնդիր է սակայն թէ այս գովելի ոճը չարաւակեցի՞ն երբ հոս հասան։ Ցաւով տեսնուեցաւ որ չատ շուտ ճամբու մը հեռաւեցան՝ իրենց նպատակին հասնելու համար։ Եւրոպայի համալսարաններէն վկայուած ու բարձրագոյն ուսում ստացած բրոֆէսորի մը յայտնութեամբ չէ՞ր որ ներկայացան մեր վարժարաններուն դիները. իրենք աւելի ուսումնասիրող մը ըլլալու էին, ու քննագատող մը հանդիսացան։

Իրենց միաքէն միանգամ ընդ միշտ հեռացնելու էին այն գաղափարը թէ Պոլսոյ հայ վարժարանները գաւառացի ուսուցիչներու կը սպասեն՝ տեղիակ ըլլալու համար իրենց այս ինչ կամ այն ինչ թերութեանը, կրթական ուղիղ կամ ծուռ շուրջին որուն կը հետեւին։ Երբէ՞ն ի վեր մեր վարժարաններուն ուսմանց ծրագիրները գաւառային վարժարաններու ուսուցչական մարմիններէն ստացած ըլլալու բարիքը կը վայելեն. արդեօք կարմական կանոնագրին թերութիւնն՞ը մատնանիշ ընելու եկաւ այս առաքելութիւնը, որուն նպատակէն ոչ մինք հասկնանք ոչ ալ թերեւս իրենք հասկցած են։ Գաւառային ուսուցիչներու բարքերուն վրայ ուժ ծանօթութիւն մը չունիմք. մտքին մէջ բան մը չեր։ բայց աւելի աղէկին կողմն էր մեր կարծիքը քան դէպին։ «Զորս ուսուցիչները» եկան մէկ հարուածով ճչդել մեր գաղափարը։

Սեպ ու սիրական ձեւը զոր ատին գրպրոցներու վարիչներուն առին. հեռու էր իրենց նկատմամբ նպատաւոր կարծիք մը գոյացնելէ։ Պաշտօնակիցներ, ատենաբան կամ արժանիքի տարբերութիւններն առանց նկատի առնելու, միտ հեգութեամբ ու յարգանքով վարուիլ պարտք համարելու են իրարու նկատմամբ։ Պոլսոյ ուսուցչական դասը իր վարմունքովը ցուցուց թէ չի հեղգիր այս պարտականութենէն։ Բայց կարծես ճիշդ ասոր համար կ'ենթարկի իր Տրապիզոնցի պաշտօնակիցներուն այսպէս ոճին ու անտեղի քննադատութեանը. ասոնք գիտակցեալ են որ մեր ուսուցչական դասը չուզեր նկուն մնալ այնքան յոռորտանքի առջեւ։ Եւ ինչպէս տեսանք, շատեր իրենց զանգատներն հրապարակով յայտնեցին։

Գաւառացի ուսուցիչներու այդն ի կ. Պոլիս այս արդիւնքն ունենալու չէր։ Հաստատութիւնը միշտ մեծագոյն առաքինութիւններէն մէկն է։ Իրենց հաճոյ այցելուներ ներկայանալու էին, լաւագոյն հետաքրքրող ու նորութեան սիրահար. չեմ բաներ թէ իրենց ամեն տեսածին կոյրգնաբար հաւանութիւն տային և իրենց կատարեալ ըմբռնէին. ամեն նոր բան չկրնար լաւ ըլլալ։ իրենց գաղափարներն ալ դէպի այդ դէպքերն գնացին։

—Դուն ինչու չես ուզեր գալ տեսնել, Պ. Արտինին նկարները, փոքրիկ մայր։

Նկարիչին անունն էր Արտինի Թոտրիկեզ...

—Նախ վասնզի, կ'ըսէր մայրը ժպտելով, հրաւիրուած չեմ...

—Օ՛հ, հրաւիրել կուտամ քեզ, կ'ըսէր տղան խրոխտ երեւոյթով մը։

—Այդքան մեծ ազդեցութի՞ւն ունիս Պ. Արտինի վրայ։

—Ամեն ուզածս կընէ։ Դեղեցիկ պատկեր մը կը փափագէի, պիտի տայ... ինծի համար կաւարտէ... մեծ բարեկամն է։

—Օ՛հ, օ՛հ, բրաւ մայրը, այդքան մտերիմ չէի գիտեր ձեզ։

—Շատ կուզէ զիս տեսնել։

—Հեռուէ՞ն։

—Ոչ, մօտէն։

—Շատ անգամ կը ձանձրացընես զայն։

—Անցեալ օր, երբ առանց կանչուելու իր սենեակը մտած էի, ըսաւ թէ ընաւ չէի ձանձրացուներ զինքը։

—Բաղաքավարութեան համար այդպէս ըսեր է։

—Սարսռած չէր ըսելու, եթէ իրաւ չըլլար։

—Շիտակ է, բաւ մայրը, այս միամիտ խորհրդածութենէն դինթ՞ափ։

Տղան չէր պարծենար։ Արտինի իր փոքր դրացիին նկատմամբ ճշմարիտ բարեկամութիւն մը կը տածէր... Հոս կառնէր, չէր գիտեր ինչ դատնիք, ինչ վիշտ մը կար պղտիկին ու իր մօրը անցեալին մէջ։ և հակում մը կը զգար դէպի այդ երկու կենցաղները, առանձին ու մենակեաց, ինչպէս ինք, չէր գիտեր ինչ թագուն համակրանքով մը։

Որովհետեւ չէր կրնար մօրը ցոյց տալ համակրանքը, տղուն հետ կը կապուէր... Իր քով կը քաշէր Մարքը օրէսի որ հնար էր. անոր հետ կը խաղար, թուղթ մրոտել կուտար անոր. —բան մը զոր տղան սառատիկ կը սիրէր։ Վերջապէս, արդէն մեծ բարեկամներ եղած էին, երբ նկարիչն ու Բոլին գեռ հարիւ խօսած էին իրարու հետ։

Թ.

Արտինի Թոտրիկեզ քսանբնհինգն անցուցած էր։ Շատ գեղեցիկ երիտասարդ մըն էր, վարդագոյն ու փափուկ այտերով ինչպէս մանկամարդ աղջկան մը այտերը, չատ անուշ կապոյտ աչքերով, մեծաքաւէա, բաց խարտիշագոյն մօրուքով։ Բարձրադիտակ էր, հերակլեան հասակով ու արտակարգ ուժով օժտուած կերեւէր, բայց իր դէմքը անուշութիւն ու բարութիւն կը ցուլէր։ Այն մարդերէն էր զոր տեսնելով կը մտածես թէ ճանճի մը իսկ չին կրնար չարիք ընել։ Ժամանակով շատ զուարթ եղած էր, բայց վիշտ մը, խորին, անմոռանալի, տարեցուցած էր իր կեանքը, և ա՛լ ուրախութիւն չունէր ու չէր ժպտեր այլ եւս։

Արտինի տարփանօք սիրած էր եղական գեղեցկութեամբ մանկամարդ աղջիկ մը, զոր ճանչցած էր Լուվրի թանգարանը, երբ նկարչութիւն կուսումնասիրէր։ Դեռ քանի տարու դէպ։ Փառք կերազէր։ Ապագան կը ժպտէր իրեն, փսսնդի կըսէին թէ գեռն, և ամբողջ հոգիովն երկայնութեամբն իր օձաչքեր ու գաշտեր ուզեցաւ կատարիլ վերջ կ'երթայ հեռաւոր քաղաքներ ու գաշտեր ուսոգելու։ Ահագին լեռներ կը շրջապատեն այն հովիտն երկուստեք, լեռներ որոց բարձութիւնը մինչեւ 15 հազար ոտքի կը հասնի, և առնուազն բնականաբար գրեթէ մինչեւ իր յատակը կուգան կը հասնին։ Աւտրիայէն դիւրին է մտնել հոս, բայց Իտալիայէն և Զուիցերիոյ այլ մասերէն հոս գալու համար բարձրագոյն ժամ մը քաշել պէտք է անցնիլ։ Այս կիրճերու վրայ սակայն այժմ չինուած են ընտիր պողոտաներ, և ընտիր պանդոկներ կը տարածուին հովտին ամբողջ երկայնութեամբն, այնպէս որ սուրհանդակի ինչպէս այլ անհամար կառքեր անդադար կերթեւեկեն ամեն կողմ ապահով և հանգիստ։ Դեռ չոգեկառքին չմտնը չը լսուիր հոս բարերարաբար։ այլ կառավարին քաղաքահիշչին փոխն արձակագիրներն են միայն զոր կը հնչեցնեն լերինք ու հովիտք։

Կլիման չատ ցուրտ է հոս բնականաբար։ «Ինն ամիս ձմեռ և երեք ամիս ցուրտ» սովոր են ըսել տեղացիք։ Արդարեւ ամրան մէջ ձիւն ու ցուրտ անսովոր բաներ չեն. բայց միջնորտին յատակութեան ու չորութեան պատճառաւ արեւուն ճառագայթներն ալ մերթ կիզիչ են։ Ցանցառ՝ բայց սիրուն անտառակներ կը ծածկեն լերանց կողերն ասոր անդ, բայց ոչ է մէկութիւն կարելի չէ, գեթ բարբարոսն Էնկատինի մէջ։ Իրենց միակ բերքն է խոտ, իրենց միակ պարէնն է արօտավայրը, և այս օրերս ամեն կողմ խոտաքաղներ այր և կին մրոտութեամբ կը զբաղին իրենց արօտավայրայ մէջ։

Բարձրագոյն Էնկատինի չքնաղ պաշտպանն են իր գեղատեսիլ ու փոքր բազմաթիւ լճակներն այլ և այլ ծանուցապագիր գեղերով, որք իր անձուկ ծոցին մէջ քմահաճ ձեւերով գետեղուած՝ մերթ կը ցոլացնեն իրենց անվրդով մակերեւոյթին վրայ ապրակ չէնքերը գիւղակին՝ որ իրենց եզերքը վրայ է կառուցուած, կամ երկայնաձիգ հատարուն մայրիներն որ զիրենք գեղեցկապէս կը շրջապատեն, կամ մերթ բուռն հովին հոսանքէն՝ խռովուած՝ արկած ծովու մը կերպարանքը կարծես ձեւացնել կը ճգին ի զուր։ Շատ անգամներ ալ գեղեցիկ նաւակներ երկայն ակօսներ կը բանան իրենց խաղաղի ջուրց վրայ։

Էնկատինցիք ճշմարիտ լեռնականներ են, չարքաշ ու ատկուն։ Ցանաթ այլոր կը գալնէին ատակ չունենալ։ բայց միշտ կը վերագտանան իրենց սիրական հովտին մէջ անցընելու իրենց կենաց մեծագոյն մասն։ Հովտի ու հովտակիրք այնքան հրապուրիչ յատկութիւններ ունին որ մարդ կը փարձուի իր ուշադրութիւնը դարձնել իրենց երկրագործին։ բայց մենք Փիթ Լանկարդ է որ պիտի այցելենք հիմա։

Առաւօտեան ժամը չորս կը հնչեցնէր մատակայ զանգակատան ժամացոյցն, երբ մեր պանդոկին դռնապանը կանխագոյն կարգադրութեան համեմատ սենեկիս դուռը կը բաղխէր մեծագոյզով։ Այս դռնապաններ կարեւոր անձինք են պանդոկներու մէջ, չքնով կերպով հագուած, որովհետեւ իրենց յատուկ համազգեստն ունին իրենց յատուկ չոչոզուն նշաններով։ Ամէն լեզու կը խօսին, ամեն բան գիտեն, համայնագէտ բառարաններ են։ Ամեն յանձնարարութիւն կ'ընդունին և կը կատարեն, միշտ զլաց են, և գրեթէ միշտ ալ քաղաքավար, թէև երբեմն ալ իրենց դիրքին կարեւորութեան գիտակցութեամբը խրոխտանալու կը փորձուին։

Ա.

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (45)

ԺԻԼ ՏԸ ԿԱՍԹԻՆ

ԲՕԼԻՆ ՏԸ ՄԵՐԻԱՆ

ՄԱՆՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Արդարեւ մանկամարդ կինն, որուն քունքերը թրջած էր դրացինը, բացած էր աչքերը։

Տեսաւ Մարքը, յիշեց ամեն բան և ըսաւ.

—Աղօթէ, զաւակս, մեծ մայրդ մեռեր է։

Այն ատեն միայն նշմարեց դրացինը, որ մէկ կողմ կեցած էր յարգանօք։

Ամեն բան հասկցաւ։

Այդ մարդն էր որ իրեն օգնութեան հասած էր, որ անկողին բերած էր զինքը։

Ոտքի ելաւ։

—Օ՛հ, պարոն, ըսաւ, շնորհակալ եմ։

—Բան մը չէ, տիկին։ Աղուզակ մը լսեցի։ Ներում կը խնդրեմ... թերեւս անպղտնապակ զտնուեցայ։ Բայց ոգով մը միայն տեսնելով ձեր քով։

Երիտասարդն հանած էր իր գլխանոցն և ոտքի կը կենար, երկչոտ, ձեռքերուն մէջ դարձնելով գլխարկը։

Եւ կը ջանար հեռանալ։

—Դուն ինչու չես ուզեր գալ տեսնել, Պ. Արտինին նկարները, փոքրիկ մայր։

Նկարիչին անունն էր Արտինի Թոտրիկեզ...

—Նախ վասնզի, կ'ըսէր մայրը ժպտելով, հրաւիրուած չեմ...

—Օ՛հ, հրաւիրել կուտամ քեզ, կ'ըսէր տղան խրոխտ երեւոյթով մը։

—Այդքան մեծ ազդեցութի՞ւն ունիս Պ. Արտինի վրայ։

—Ամեն ուզածս կընէ։ Դեղեցիկ պատկեր մը կը փափագէի, պիտի տայ... ինծի համար կաւարտէ... մեծ բարեկամն է։

—Օ՛հ, օ՛հ, բրաւ մայրը, այդքան մտերիմ չէի գիտեր ձեզ։

—Շատ կուզէ զիս տեսնել։

—Հեռուէ՞ն։

—Ոչ, մօտէն։

—Շատ անգամ կը ձանձրացընես զայն։

—Անցեալ օր, երբ առանց կանչուելու իր սենեակը մտած էի, ըսաւ թէ ընաւ չէի ձանձրացուներ զինքը։

—Բաղաքավարութեան համար այդպէս ըսեր է։

—Սարսռած չէր ըսելու, եթէ իրաւ չըլլար։

—Շիտակ է, բաւ մայրը, այս միամիտ խորհրդածութենէն դինթ՞ափ։

Տղան չէր պարծենար։ Արտինի իր փոքր դրացիին նկատմամբ ճշմարիտ բարեկամութիւն մը կը տածէր... Հոս կառնէր, չէր գիտեր ինչ դատնիք, ինչ վիշտ մը կար պղտիկին ու իր մօրը անցեալին մէջ։ և հակում մը կը զգար դէպի այդ երկու կենցաղները, առանձին ու մենակեաց, ինչպէս ինք, չէր գիտեր ինչ թագուն համակրանքով մը։

Որովհետեւ չէր կրնար մօրը ցոյց տալ համակրանքը, տղուն հետ կը կապուէր... Իր քով կը քաշէր Մարքը օրէսի որ հնար էր. անոր հետ կը խաղար, թուղթ մրոտել կուտար անոր. —բան մը զոր տղան սառատիկ կը սիրէր։ Վերջապէս, արդէն մեծ բարեկամներ եղած էին, երբ նկարիչն ու Բոլին գեռ հարիւ խօսած էին իրարու հետ։

Թ.

Արտինի Թոտրիկեզ քսանբնհինգն անցուցած էր։ Շատ գեղեցիկ երիտասարդ մըն էր, վարդագոյն ու փափուկ այտերով ինչպէս մանկամարդ աղջկան մը այտերը, չատ անուշ կապոյտ աչքերով, մեծաքաւէա, բաց խարտիշագոյն մօրուքով։ Բարձրադիտակ էր, հերակլեան հասակով ու արտակարգ ուժով օժտուած կերեւէր, բայց իր դէմքը անուշութիւն ու բարութիւն կը ցուլէր։ Այն մարդերէն էր զոր տեսնելով կը մտածես թէ ճանճի մը իսկ չին կրնար չարիք ընել։ Ժամանակով շատ զուարթ եղած էր, բայց վիշտ մը, խորին, անմոռանալի, տարեցուցած էր իր կեանքը, և ա՛լ ուրախութիւն չունէր ու չէր ժպտեր այլ եւս։

Արտինի տարփանօք սիրած էր եղական գեղեցկութեամբ մանկամարդ աղջիկ մը, զոր ճանչցած էր Լուվրի թանգարանը, երբ նկարչութիւն կուսումնասիրէր։ Դեռ քանի տարու դէպ։ Փառք կերազէր։ Ապագան կը ժպտէր իրեն, փսսնդի կըսէին թէ գեռն, և ամբողջ հոգիովն երկայնութեամբն իր օձաչքեր ու գաշտեր ուզեցաւ կատարիլ վերջ կ'երթայ հեռաւոր քաղաքներ ու գաշտեր ուսոգելու։ Ահագին լեռներ կը շրջապատեն այն հովիտն երկուստեք, լեռներ որոց բարձութիւնը մինչեւ 15 հազար ոտքի կը հասնի, և առնուազն բնականաբար գրեթէ մինչեւ իր յատակը կուգան կը հասնին։ Աւտրիայէն դիւրին է մտնել հոս, բայց Իտալիայէն և Զուիցերիոյ այլ մասերէն հոս գալու համար բարձրագոյն ժամ մը քաշել պէտք է անցնիլ։ Այս կիրճերու վրայ սակայն այժմ չինուած են ընտիր պողոտաներ, և ընտիր պանդոկներ կը տարածուին հովտին ամբողջ երկայնութեամբն, այնպէս որ սուրհանդակի ինչպէս այլ անհամար կառքեր անդադար կերթեւեկեն ամեն կողմ ապահով և հանգիստ։ Դեռ չոգեկառքին չմտնը չը լսուիր հոս բարերարաբար։ այլ կառավարին քաղաքահիշչին փոխն արձակագիրներն են միայն զոր կը հնչեցնեն լերինք ու հովիտք։

Կլիման չատ ցուրտ է հոս բնականաբար։ «Ինն ամիս ձմեռ և երեք ամիս ցուրտ» սովոր են ըսել տեղացիք։ Արդարեւ ամրան մէջ ձիւն ու ցուրտ անսովոր բաներ չեն. բայց միջնորտին յատակութեան ու չորութեան պատճառաւ արեւուն ճառագայթներն ալ մերթ կիզիչ են։ Ցանցառ՝ բայց սիրուն անտառակներ կը ծածկեն լերանց կողերն ասոր անդ. բայց ոչ է մէկութիւն կարելի չէ, գեթ բարբարոսն Էնկատինի մէջ։ Իրենց միակ բերքն է խոտ, իրենց միակ պարէնն է արօտավայրը, և այս օրերս ամեն կողմ խոտաքաղներ այր և կին մրոտութեամբ կը զբաղին իրենց արօտավայրայ մէջ։

Բարձրագոյն Էնկատինի չքնաղ պաշտպանն են իր գեղատեսիլ ու փոքր բազմաթիւ լճակներն այլ և այլ ծանուցապագիր գեղերով, որք իր անձուկ ծոցին մէջ քմահաճ ձեւերով գետեղուած՝ մերթ կը ցոլացնեն իրենց անվրդով մակերեւոյթին վրայ ապրակ չէնքերը գիւղակին՝ որ իրենց եզերքը վրայ է կառուցուած, կամ երկայնաձիգ հատարուն մայրիներն որ զիրենք գեղեցկապէս կը շրջապատեն, կամ մերթ բուռն հովին հոսանքէն՝ խռովուած՝ արկած ծովու մը կերպարանքը կարծես ձեւացնել կը ճգին ի զուր։ Շատ անգամներ ալ գեղեցիկ նաւակներ երկայն ակօսներ կը բանան իրենց խաղաղի ջուրց վրայ։

Էնկատինցիք ճշմարիտ լեռնականներ են, չարքաշ ու ատկուն։ Ցանաթ այլոր կը գալնէին ատակ չունենալ։ բայց միշտ կը վերագտանան իրենց սիրական հովտին մէջ անցընելու իրենց կենաց մեծագոյն մասն։ Հովտի ու հովտակիրք այնքան հրապուրիչ յատկութիւններ ունին որ մարդ կը փարձուի իր ուշադրութիւնը դարձնել իրենց երկրագործին։ բայց մենք Փիթ Լանկարդ է որ պիտի այցելենք հիմա։

Առաւօտեան ժամը չորս կը հնչեցնէր մատակայ զանգակատան ժամացոյցն, երբ մեր պանդոկին դռնապանը կանխագոյն կարգադրութեան համեմատ սենեկիս դուռը կը բաղխէր մեծագոյզով։ Այս դռնապաններ կարեւոր անձինք են պանդոկներու մէջ, չքնով կերպով հագուած, որովհետեւ իրենց յատուկ համազգեստն ունին իրենց յատուկ չոչոզուն նշաններով։ Ամեն լեզու կը խօսին, ամեն բան գիտեն, համայնագէտ բառարաններ են։ Ամեն յանձնարարութիւն կ'ընդունին և կը կատարեն, միշտ զլաց են, և գրեթէ միշտ ալ քաղաքավար, թէև երբեմն ալ իրենց դիրքին կարեւորութեան գիտակցութեամբը խրոխտանալու կը փորձուին։

Ա.

ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՓԻԹ ԼԱՆԿԱՐԴ

Ա.

ԷՆԿԱՏԻՆ Ցուլիս 31

Փիթ կը կոչեն տեղացիք իրենց սիրական գագաթներն. որոց իւրաքանչիւրին անուն, բարձրութիւն, ուսանելութիւն անծանօթ չէ ամենէն փոքրին ու անուսին։ Եթէ ո՛չ իր բարձրութեան ու ձեռն ու տառոյցի զանգուածին՝ բայց իր եղական գիրքին ու իր ընծայած անօրինակ լայնատարած տեսարանին պատճառաւ։ Ամենէն չանուր տեղը կը գրաւէ հոս Փիթ Լանկարդ։

«Էնկատին գնայի՞ր։ — Այո՛։ — «Փիթ Լանկարդ ելա՞ր։ կրկայ անչուշտ երկրորդ հարցումն։ Հոս էի անցեալ ամառ օգոստոս ամսոյն վերջերը։ բայց գժբաղդաբար բանի մ'որ անպատճառ էր օգը։ վերջին եւրեք օրերն ալ կը ձիւնէր անդադար։ Այնպէս որ «Էնկատին գնայի։ բայց Փիթ Լանկարդ չերայ։»

Առաջին գեղեցիկ օրէն օգուտ քաղելով յայտնեցայ այս անգամ բարձրանալ մինչեւ այդ հաշկաւոր գագաթն, և անտի դիտերկար յառիլ այն հիասքանչ տեսարանին վրայ որ կը պարզուի այցելուին աչաց առջեւ։

Էնկատին հետզհետէ օտարականաց ամենէն սիրական վայրը կը դառնայ այս երկրին մէջ։ Ամենէն բարձր, և իր սեսարաններով ամենէն գեղեցիկ հովիտն է։ Իր այս բարձրութեան ու բազմաթիւ սառնարանաց ու ձիւնածածուկ լերանց միջաձուրդութեանց պատճառաւ իր օդն ալ ամենէն առողջարարը կը նկատուի։ Հարկ չէ ուստի յաւելուլ նաեւ թէ օտարականներով, մանաւանդ անգլիացիներով լեցուն է յուլիսի, ի մասնաւորի օգոստոսի մէջ։

Զուիցերիոյ հարաւային արեւելեան սահմանը կը ձեւացնէ այս հովիտ, և իր հիւսիսային մէկ մասն ալ Աւտրիոյ մէջ կ'երկարի։ Վաթսուն մղոնի չափ երկայն է, բայց իր լայնութիւն գուն ուրեք ալ աւելի է քան մէկ մղոն։ Հոս է որ կ'սկսի բանգարդ ու սիրալիր ընթացքն համակրութիւն պիտի գտնար ամեն տեղ, պէտք եղածէն աւելի ծանօթութիւններ պիտի տրուէին իրենց մեր հայ վարժարաններու վիճակին վրայ։ Վերջապէս լուրջ ուսումնասիրութիւն մը ըրած պի

Կ. ՊՈԼԻՍ. ՕԳՈՍՏ. 2/14 1895

Քաղաքական կացութիւն

ՔՐԻՍՏՈՆԵԻՑ ԶԱՐԴՆ Ի ՉԻՆԱՍՏԱՆ

ՆՈՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երեկի սուրհանդակաւ առնուած անգլերագիրք հետեւեալ նոր տեղեկութիւնները բերին Զինաստանի այլ և այլ կողմերը Քրիստոնէից դէմ ի գործ դրուած հալածանքներուն և մահուան ջարդերուն վրայ։ Ոչ հետզհետէ կը յուգին հարաւային կարծիքն արեւմտեան Եւրոպայ մէջ։—

ՀՈՆԿ—ՔՈՆԳ, 8 Օգոստոս

«Մեծ ամբոխ մը երէկ յարձակեցաւ Քանդոնի մօտ Ֆուչանի անգլիական և ամերիկեան Միսիոնարութեանց վրայ, որոց Հիւանդանոցները բոլորովին քարքարեցան։ Միսիոնարներէն ոմանք փախան։ Զինական թնդանօթակիր մը դրկուեցաւ անկարգութիւնը խաղաղեցնելու։ Օտարազգիներուն հակառակորդ խռովարարք միտքերնին դրեր են որ Քանդոնի նահանգին մէջ գտնուող ամեն միսիոնարութիւնք պէտք է խորտակուին և միսիոնարք հարկադրուին դաշնագրով օտարազգիներուն առջեւ բացուած նաւահանգիստներուն մէջ միայն գործելու։ «Բուսակերք» կոչուած վայրագ հրոսակումին այժմ 12,000 հոգի է։ Լաւ զինուած և կազմակերպուած են և կարող՝ չինացի զօրաց դէմ դնելու։ Մեծ միդինկ մը գուսարեցաւ երէկ, յորում զօրավարէս արտայայտեցաւ Քու-Զենկի ջարդին ի Հոնկ-Քոնկ յառաջ բերած զայրոյթը։ Միդինկին քուէարկած առաջին որոշումը կը յայտնէ ամենուն համակրանքն ու ցաւակցութիւնը ջարդին զոհերուն և անոնց ընտանիքներուն ու պարագայներուն համար։ Երկրորդ որոշումով, միդինկը կը պահանջէ սոյն ոճրագործութեան առիթիւ Զինու կառավարութեան ենթադրեալ հանցաւորութիւնը «Բուսակերներուն» հետ, և յայտ կը յայտնէ անգլ. կառավարութեան անտարբերութեան և անհոգութեան իտես, որով կը թերանայ կացութեան ծանրութիւնը ճանչնալու, և նպատակայարմար միջոցներ ձեռք չառնուր ի պաշտպանութիւն իւր հպատակաց և պատժել տալու համար ընդհանրապէս միսիոնարաց սպանիները։» Միդինկն յայտարարեց նաեւ թէ այսպիսի խժդժութեանց համար դրամական փոխարինութիւնը անբաւական են բոլորովին, և գործոց արդի կացութիւնն արագ և խիստ գործողութիւն կը պահանջէ։ Ժողովականք միաձայնութեամբ քուէարկեցին այս ամեն որոշումներ։

ՇԱՆԿԱԻ, 8 Օգոստ.

«Սատիկ զայրոյթ կ'արտայայտուի հոս որ Հոնկ-Քոնկէն անգլ. զօրք չէ ղրկուած ընկերանալու համար անգլ. հիւպատոսին ի Քու-Զենկ։ Ղրկուած չմնացեր զօրքերն ոչ միայն չարագործները չբռնեցին, այլ իրենք ալ սպանուած միսիոնար Պ. Սպիրըրի տուներ թալէ ին։ Դեսպանք ի Բեքին չեն հասկնար կացութեան ծանրութիւնը։ Շատ հեռի են իրողութեանց ասպարէզէն։»

(ՎԻՐՋԻՆ ԽՍ-ԷՆ Շ-Ն)։) Հարկ անհրաժեշտ է որ անգլ. զօրք գայ ի Քու-Զաու։ Ի բաց առեալ լժուլթի վրայ, Փոխարքայն բաւական զօրք չունի ձերբակալութիւններ ընելու։

* * *

Ինչպէս արդէն երեւցաւ, վերեւ հաղորդուած հեռագրական տեղեկութիւնք կը վերաբերին բոլոր քաղաքական փոխնորութեանց փոյթ։ Արեւմտեան 8ու Զուանի կամրջի փոխ-առաջնորդ վերապատուելի Բանդրիան եպիսկոպոս յուլիս 2 թուականի նամակ մը ֆրանսական լրագրերուն հետեւեալ տեղեկութիւնն հաղորդած է այն նահանգին մէջ խժդժութեանց սկզբնաւորութեան վրայ։

«Հոս բժշկութիւն ի գործ դնող բողոքականք կնոպիս խիստ անխոհեմաբար վարուեցան, եթէ իրենց ընթացքին չենական հայեցակետ նայուի։ Այն բողոքականաց միոյն ի գործ դրած վիրաբուժական գործողութեամբ, Զինոհի մը մեռաւ։ Ամենէն չարագուշակ զրոյցներն այն ատեն շրջեցան չինացի ամբոխին մէջ։ Մայիս 28ին, ամբոխն հաւաքուած ըլլալով արեւելեան կողմի բանակատեղը Թուան-Եանկի տօնին խաղերուն և զուարճութիւններուն համար, Բողոքական մը համարձակեցաւ հոն երթալ տեսարանը վայելելու։ Ժողովուրդը զոյն տեսիներուն պէս սկսաւ թշնամանել և քարկոծել։ Մարդն իր տունը դարձաւ, բայց ամբոխն հետեւեցաւ հասաւ, և սկսաւ խորտակել և թալել տունը։ Կղզոտիլէ հոսքն ամեն շարժուն գոյք, մեսկարին ու շէնքը կրակի տուին։ Տիւառն գերապայծառ և հս շատ չվախցանք, զի ամեն տարի և մինչեւ իսկ տարին մի քանի անգամ, ամբոխն այսպէս կ'ընէ։ Հետեւեալ օրն իմացանք որ ամբոխը, Բողոքականաց կողմէ երկիրս հրաշէն պարպուելէն գրգռուելով, յարձակեր է բողոքականաց տուներուն վրայ և խօսք կայ բոլոր Եւրոպացիները զարնելու։ Գերապայծառն այն ատեն կոռավարչին գրեց և պաշտպանութիւն խնդրեց։ Պատասխան չկայ։ Բայց բողոքականաց տուները կայրէին, և նոյն գրգռեալ ամբոխը մեր որբանոցին վրայ կը քալէր։ Գերապայծառը թամար Մարեչալին գնաց վերջին ճիգ մ'ընելու որ գէթ կամոլիկ առաջնորդարանն ազատ մնայ։ Բայց դռնէն թող չտուին որ ներս մտնէ, սպառնալիքներ ու թշնամանքներ ըրին, և իր հետեւորդք գնահատուեցան։ Գերապայծառն ետ դառնալ հարկադրուելով, իւր առջեւ տեսաւ ահագին բազմութիւն մը։ Իւր նստած գահաւորակը խորտակեցին, և ոսքով քալել պարտաւորուեցաւ։ Քանիցս քար զարկին իրեն։ Մանտարին մը անոր գլխուն զարնելու վրայ էր, երբ բարեբախտաբար մօտը կայնող մը լսող չտուաւ։ Ոստիկանութեան պաշտօնեայք ի վերջոյ խանութի մը մայրաստին եպիսկոպոսն և քիչ մը ոստիկանութեան պաշտօնակալին սենեակը։ Գերապայծառին առաջնորդարանէ մէկ նեղէն քիչ հեռը սկսաց պատի քարեր ժողվել։ Բայց հազիւ ժամանակ ունեցայ ամենէն կարեւոր թղթերս հաւաքելու։ Աւազակներն այնքան շուտ հասան որ ուրիշ բանի ժամանակ չտեսայ բայց եթէ պատին վրայէն ցատքելու և մօտակայ խանութին մէկ կողմը պահուրտելու։ Մէկ ու կէս ժամուան վերջին ամեն բան աւար առնուեցաւ, և մեծ վնաս կրեցինք։ Դանէ տունը կանգուն կը մնար։ Կառավարչին զօրքէն մաս մը իրենց հետ առած, կարմիր կոճակով (չինական աստիճան) երեք մանտարիներ եկան հասան, զոյս տեսնելով, ամենքն ալ ակնթարթի մը մէջ ցրուեցան։ Օգուտ քաղելով հանգարտութենէն, պայի առաջնորդարանն ազատ անցուցին։ Աւա՜ղ, ինչ տեսարան։ չենքին ներքին բաժանմունքերը քայքայուած, կամ կարասիք վճնացած անկողիններ, աթոռներ կոտրած, ամեն բան ոտոր-մելի վիճակի մէջ։ Այս տխուր տեսարանը դիտելու վրայ էի երբ սպասաւորս զիս կանչեց տագնապալի շեշտով։ Շուտով գնալս եղաւ, և ամբոխին, երկրորդ անգամ յարձակելով առաջնորդարանին վրայ, սկսաւ այս անգամ չենքն իսկ քանդել։ Կառավարական պաշտօնեայ մը որ անկէ կ'անցնէր, չատացաւ չենքն աչքէ անցուցելով, և ըսաւ։ «Քանդեցէք, վար առէք, թալեցեք օրքան որ կ'ուզէք։ բայց կրակի մի տար որ գրացիներուն (Զինացիներուն) վնաս չհասնի։»

«Գիշերն ի բուն և մինչև յայսրդ իրիկուն, ամբոխը քանդեց չենքն և հիմերը բացաւ, ու փոքրց չենքին հողն, երեւան հանելու համար մեր կարծեցեալ թաքուն գանձերն։ Աւարառուութեան սկիզբէն, չարագործներ գտան մեր պատկառելի նահատակին Տիւիքրէն գերապայծառին նուիրական ոսկերոտիքը պարունակող մնտուկն և առին տարին։ Երբ բացին, ուրիշ բան չգտան բայց եթէ գանկ մը և քանի մը ոսկորներ։ Դամիկը բարբարեցիներս համար այն պատկառելի գլուխը կախեցին առաջնորդարանին տեղւոյն վրայ, ապա նոր գրգռելեմամբ մը որով ան որ նիզակն կը ծակուց ձէր թէ մեր մարդկային մարմնէն կը կտաւնէր։ Գերապայծառին մեներեն. եարը մինչեւ ի առաջնորդարանէ մինչեւ շատ հոյ կիներ թէ լեռ եղան ի բեն։ Հազիւ թէ ըրատանէի մը տունն ապաստանած էր։ երբ իմացայ որ եպիսկոպոսը պարարեր են ու կը քանակոծեն։ Շուտուած մնայած էի թէ ինչ ընեմ։ Երեք ժամու անձկալից սպասմէ հետոյ, մի գրագիր ընդասպան եկաւ լուր բերաւ թէ գերապայծառն ոստիկանութեան պաշտօնակալին սենեակը տարուած է և ալ վտանգ չկայ։ Կէս գիշերէն քիչ առաջ ոստիկանութեան մարդիկ գնա՝ տարին պաշտօնակալին քովը։ Ուր վերջապէս գտայ լմ եպիսկոպոսս։ Հոն ըսցի մեր գլխուն եկած փորձանքները։ Մեր որբանոցը քանդեր և կրակի տուեր են, նաեւ եկեղեցին և երիցատունն, ինչպէս նաեւ նոր բնակարանը։ Մեր հիւանդանոց և կղերանոցի չենքն ալ նոյն վիճակն ունեցեր են։ Մուրացիկներու համար մեր գեղեցիկ պատսպարան մ'ալ ունէր։ Տ. Պաղն հազիւ ժամանակ ունեցեր է փախչելու և իւր ծուխերուն տունները պահուրտիլ պարտաւորուեր է։ Առաջնորդարանին ու դպրոցներուն քանդումովը վերջացաւ մայիս 29ի աղեռից երկար շաբաթը։

«Դէպ գիշերէն երեք ժամ առէն զմեզ հանեցին ոստիկանութեան պաշտօնարանէն, և տարին Հոնա-Եանկ-Հիէնի պաշտօնարանն, ուր գտանք 18 անգլիացիներ և ամերիկացիներ մեզմէն գերիի և մուրացկի վիճակին մատնուած։ Հոն քաշածնիս պատիլ զանց կ'առնում։ Մանտարինն ինք անձնապէս լաւ վարուեցաւ, բայց սենեակները վերջին ծայր ապտուռ և գարշահոտ էին։ Երեկ առտու զմեզ տարին ուրիշ պաշտօնարան մը, ուր շատ նեղ սենեակ մը գրին զմեզ, ուստից այս նամակը կը գրեմ։ Հոկտոմբեան ներքեւ ենք։ Ամեն կողմ զինուորներ կան մեր վրայ հսկող։ Արդէն գանգատագիր մը տուինք, բայց որովհետեւ փոխարքային թշնամութիւնը գիտենք, լաւ արդիւնք մը չենք կրնար գուշակել։ Մեր միսիոնարական մարմնոյն վիճակը շատ երկիւղալի կը թուի։ Առ հասարակ քրիստոնէից դէմ ահարեկիչ զրոյցներ կը շրջին։ Մ'ս Բանդանի միսիոնարական կեդրոնն եւս կողոպտեր ին։ Աստուած վերջնական լաւի ընէ։»

Ըստ վերջին լրոց, կը վախցուի թէ նամակագիր եպիսկոպոսն եւս, իւր աշակէց եպիսկոպոսին և իւր միւս մարդոց հետ ջարդուած են ամբոխին նոր գրգռութեան մայրկենի մը մէջ։

ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ Ի ՄԱՏԱԿԱՍՔԱՐ

ՀՈՎԱ ՎԱՐՁԱՊԵՏԻՆ ԳԱՂՏՆԻ ՀՐԱՇԱԳՈՒԵՐԸ

Յունիս 30ի ճակատամարտէն ետքը Հովա զօրաց բանակետին մէջ պտնուեցաւ գաղտնի յոյժ կարեւոր նամակ մը՝ Մատակասքարի նախարարապետին քարտուղարին կողմէ ուղղեալ Հովա զօրաց սպարապետին, որուն կը յիշեցնէ թէ իւր հրամանաց ներքեւ գըտնուած զօրքերը այլ և այլ զօրարանակներու կը պատկանին, և որպէսզի միաբանութեամբ գործել սովրին, հարկ անհրաժեշտ է բան կարգ չանգ խանգարել։ Զ։ վարժեցեալ զօրքը։ Եւրոպացի զօրաց հետ վարուելու կերպին վրայ հեռագիր քաշաւոր հասա գիր կը տրուին Հովա սպարապետին։ Կ'ազդարարուի որ հեռուէն ճակատաց արա չմնէ, զի եւրոպական հրացանքն թնդանօթքն հասցուցեալ հարուածներ կուտան հեռուէն, այլ Հովայ պէտք է չնայեն ըստ կարի մօտ գալու Եւրոպացիներուն և զանոնք դանակով բնիկ սէկով կամ գեղսպրով ու տասպարով զարնեն, հրացաններէն և ատանց սուրներէն զատ։ «Մոպտեալ ոսա, կանուիլին մը պէտք է կազմակերպէ։ Եւրոպացիներուն ճարտար հարարներէն մին, զոր իրենք կատարելապէս ի գործ կը գտնեն, թշնամի բանակին մէջ բարեկամներ ունենալին է։» Նախարարապետն իւր քարտուղարին մի-ջոցաւ հրահանգ կուտայ նաեւ որ սպարապետն իւր զօրաց հայրենասիրութիւնը գրգռէ շարունակ, յիշեցնելով անոնց թէ Ֆրանսացիներուն գլխաւոր նպատակն է կործանել Հովա ազգն ու պետութիւնն, և եթէ Ֆրանսացիք յաղողին, անհաւար խեղճութիւնք ու իրաւազուրկութիւնք վերապահեալ են կղզւոյն ժողովրդեան համար։ Զայս ապացուցանելու համար, նամակագիրը կը յիշեցնէ թէ Ֆրանսացիք արդէն 800 Տահոմէյի սեւեր բերած են իրենց բեռնակիր ծառայելու համար Մատակասքարի մէջ գործող իրենց զօրքերուն, «բայց Տահոմէյցիք դեռ հազիւ մէկ ամիսի ի վեր մտեր էին ֆրանսական լուծին ներքեւ։»

ԻՌԼԱՆԴԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ Նոր Եբեսփ. Ժողովոյն դէմ։

Պ. Ճըսդին Մաքարթի, հեղինակ շատ լաւ գրուած «Անգլիական Պատմութեան մը, Վիքտորիա Թագուհւոյն թագաւորութեան օրէն մինչեւ վերջին ժամանակներս», և «պետ իրանական կուսակցութեան մեծագոյն կամ հակափառնէլեան մասին, նորակազմ Երեսփ. Ժողովոյ բացման առթիւ այս յայտարարութիւնն ուղղեց իւր ազգայնոց։ «Հայրենակիցք։—Հակիրանական տասնամեայ մեծամասնութեան մը նպատարութիւնն իմ միայ պարտ կը դնէ յիշեցնել ձեզ թէ մեր կուսակցութեան մէջ տարաձայնութիւնն ազատագի և իրանական դատին, և պատակամուտ ու տեսկարգապահութեան յանաչ բերած ազդեցութիւնը գործնական միայ միջոց է միաբանասաստ կարգապահութիւն և իսկ ի մտաք գործադրել իրանական կուսակցութեան հանդիսաւոր խոստումն՝ ուղղմասարէն միաձայնութեամբ գործակցելու մասին։» Պ. Մաքարթի կը յիշեցնէ թէ 1886ին Թորիներուն ոտացած 120 քուէ մեծամասնութիւնն հինգ տարուան մէջ խորտակուած էր շնորհի իրանական միացեալ կուսակցութեան մը շնորհիւն։ Եթէ 1890 տեսակ գործարիններ չլլլային, 1892ին ի նպաստ իրանական օրինագծին ձեռք բերուած մեծամասնութիւնն ուեղի սասուար և ուեղի վճռական կրնար ըլլալ։ Այն ատեն պատակասումը միայն արգելք եղաւ, և գժբախտաբար ցարդ կը շարունակէ, որով մեր հակառակորդք ոչա նորէն յիշեցնելիք կ'անցնին։»

Հակափառնէլեան կուսակցութեան մէջ պատակասում ձգողներէն մէկը, Պ. Հէլլոյ, պատասխան մը հրատարակելով այս յայտարարութեան, ծագած գժտութիւնը կը վերագրէ Պ. Մաքարթիի թոյլ քաղաքականութեան, և իրանական կուսակցութեան մեծագոյն հատուածին կիսատրնենաց նկատմամբ բռնած չափազանց հլու և կամակատար ընթացքին։—Ըսել է թէ Պ. Մաքարթիի վարքն ի մօտոյ գործադրուելիք չուներ։ Այս ևս նոր ապացոյց մէ թէ իրանական օրինագիծը թաղուած լինցած է, գէթ տարիներու բաւական երկար շրջի մը միջոցին։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆ

Իւր վերջին նոտին մէջ զբաղեցաւ ի Զինաստանի Քրիստոնէից ջարդին խնդրով, և ապա Լորտ Սալիսպերի հրկարօրէն խորհրդակցեցաւ Զինացի դեսպանին հետ, որ ամեն կերպ հաւատիք տուաւ թէ իւր կառավարութիւն չարագործներ պիտի պատժէ, միասայնորէն հատուցում պիտի ընէ, և զգուշական միջոցներ պիտի առնու ապագային համար։

ՆԱԻԱՑԻՆ ԾԱՆՐ ՍՐԵԱՆՔ

ՆԱԻԱՊԵՏԻ ՄԸ ԱՆՀՈԳՈՒԹԻՒՆԸ

«Արեւելեան և Աւստրալեան Ընկերութեան Catterthun շոգենաւն, երբ Սիտնէյէ (Աւստրալիա) Զին կերթար, սեռ Պրիսպէն չհասած, ժայռի դարկաւ, Օգստ. 8ի գիշերը։ Նոյն միջոցին ծովը փոթորկի էր։ Ճանապարհորդներ կը քնանային երբ նաւը դարկաւ։ Բայց հարուածն այնքան սաստիկ էր որ ճամբարներն ամարեկեցան։ Նաւապետը գտանը ապահովելու համար բացարձակ յայտարարեց թէ նաւը չէ վնասուած այլ միայն ուժգին ալիք մը նաւուն դարկած է։ Նաւապետն և իւր երկրորդակիրք այնքան անփոյթ գտնուեցան որ չքննեցին թէ նաւը վնասուած էր թէ ոչ, այլ ճամբայն շարունակեցին։ կարճ բայց թանկագին ժամանակ մը անցնելէն ետքն, ամենքն ալ սոսկմամբ տեսան որ նաւն ակներեւ կերպով վար կ'իջնէ խորունկ ծովու մէջ տեղ։ Այն ատեն ջանային մակոյկներն իջեցնել, նաւաստիներն օրինակելի կերպով կը հնազանդէին հրամաններուն։ բայց նաւն արդէն մասամբ ընկղմած ըլլալով ջուրին մէջ, ալիքները կը ծածկէին վերնայարկն, և թող չէին տար մակոյկները քակելու։ Քակուածներն ալ կ'առնէին կը տանէին։ Ուրիշ կոսկակ մը եկաւ տարաւ նաւապետն, երկրորդ և երրորդ նաւապետները, նաւուն տաքնորն և իրեւ ճամբորդ գտնուող Ֆօրիս անգլ. հարիւրապետը։ Վերջապէս։ մակոյկ մը յայտնեցաւ ոգեկոնաէն բացուելով ազատելով մեզ։ Հա իրապէսն, որ իրեն կորուած էր, և ուրիշ մի քանի Եւրոպացիներ։ Իրար 60 անձինք խեղդուեցան, որոց 46ը Զինացիներ։

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԼՈՆՏՈՆ 12 Օգստ.—Խորհրդարանը գումարուեցաւ այսօր կէս օրէն ետքը։ Նախագահ ատենապետ Պ. Գրլի վերբնտրուեցաւ։

—Անգլիական Բէնկոպոս և ամերիկեան Տէրէրոս սրընթացքները մեկնեցան Ֆուչան երթալու (Զին)։

ՊԵՆԿԻՍ.—Ֆերտինանտ իշխանն յատուկ կառքովը Պելկրատէ անցաւ։ (Ուրիշ, ատուգապէս կը վերագրուեցաւ Սոֆիա, և շատ մը զրոյցներ այս կերպիւ կը հերքուին։)

ՓԵՏԵՐՍԲՈՒՐԳ.—Ռուսիոյ Ելմտական նախարար Պ. Վիթէ մեկնեցաւ արտասահման գնաց։

ՊՐԷՍԼ.—Կիրակի առտու գերմանական Մէքլանոս շոգենաւն ընկղմեցաւ մասնաւորին պատճառաւ։ Ֆրանսական շոգենաւ մը ազատեց 49 նաւաբեկեալ։ Շոգենաւը բոլորովին կ'ոչնչացաւ։ Հազարներ կը հեռագրուի թէ Մէքլանոսի նաւաստիներն ազատեր և Հավր հասեր են։

ՊԵՐԼԻՆ.—Մարտք ոչ միայն պահանջուած գրական հատուցումն ըրաւ երկու Գերմաններու սպանման համար, այլ և խոստացաւ յանցաւոր պաշտօնեայներն արձակել և ոճրագործները խստիւ պատժել։ Ուստի, հրաման տրուեցաւ գերման մարտանաւերուն որ ետ դան։

ՀԱՎՐ.—Պ. Ֆելիքս Ֆոռ Ֆէքանէ Տիէբ գնաց։ Թէպէտ պաշտօնական այցելութիւն մը չէ ըրածը, բայց ժողովրդային յոյժ համակրալի ցոյցեր եղան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Կ.ՊՕԼՍԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ իր անցեալ օրուան նիստին մէջ զբաղեցաւ նաեւ հետեւեալ խնդիրներով.

Տ. Սահակ Աւագ Քահանայի պատրաստած «Քրիստոնէական կրօն կամ Նոմոհրատարագիր քրիստոնէական կրօնի» անուն գասագրքին ձեռագիրը վերադարձաց և ուղղեց պարտուորիչ ռեհլզայն ազգ. Նոմակագրաթարանաց բաձրագոյն գասերուն համար։

Ազգ. վարժարանաց մէջ աւանդելի կրօնական ուսմանց համար յանձնախմբի մը ձեռօք պատրաստեալ ծրագիրը վերջնապէս քննելէ յետոյ, որոշեց յանձնել ոլոյ որ անկ է ի գործադրութիւն։

Մայր եկեղեցւոյ նուիրուած Ս. Յարութեան պատկերը աչքէ անցուցնելով և անոր վրայ ուշ է խերութիւն չի գըտնելով, արտօնեց անոր օծումը։

Ատենէն զատ, ժողովը զբաղեցաւ 16ի չափ անհատական և ժամանական խնդրոց կարգադրութեամբ։

Տնտեսական Խորհուրդը ուրբաթ օրուան նիստին մէջ զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

Էթ Մէյտանի ազգային վարժարանին հոգաբարձութիւնը, ամսական 250 ղրշ. վարձքէ մը ազատելու համար, առաջարկած էր Երզնկայի հանգուցեալ Յովսէփ աղայի կողմէ յիշեալ վարժարանին կտակուած մէկ սենեակն վրայ երկու սենեակ եւս աւելցնելով վարժարանի վերածել, որուն համար 120 ոսկի ծախք ենթադրուած ըլլալով, խնդրած էր հարիւր ոսկիի հանգանակութեան արտօնութիւն տալ։

Տնտեսական Խորհուրդը այս մասին Ուսումական Խորհրդոյ կարծիքը առնելէ յետոյ ընդունեց հոգաբարձութեան առաջարկութիւնը և ըստ այնմ յայտագրից Վարչութեան։

Հնդկաստան վարձանեալ Հօճա Ղազարի ժառանգական խնդրոյն համար ժառանգորդներուն սմանց կողմէ մատուցեալ խնդիրներուն վրայ խորհրդակցութիւն մը կատարից ազգային փաստաբաններէն Գասպար Զիրաղ, Նազարէթ Շահազ և Ռուբէն Թիւթիւնճեան էֆէնտիներուն հետ։

Ֆէնէրի կարուածոց խնամակալութիւնը առաջարկած ըլլալով յառաջագոյն խնդրի նիւթ հդած սրճարանի կէսը գնել, Խորհրդոյ խնամակալութեան տեսութիւնները բանաւոր պատեց և արտօնից նոյն կարուածին գնումը։

Նկատողութեան տուաւ Պաֆրայի տգրկապատական կարուածներու մասին Տրապիզոնի Առաջնորդարանէն և Պաֆրայի թաղական խորհրդէն եկած գրութիւնները և որոշեց այդ մասին ինչ ինչ տեղեկութիւններ խնդրել Տրապիզոնի գաւառական վարչութիւնէն։

Դպրեվանուց ուսումնարանին տեսուչ Տ. Եղիշէ Ծ. վարդապետ Դուրեան, անցեալ չաբթու վերջ Արմաշէն Պարտիզակ գացած լինելով արձակուրդի պատճառով, այս օրերս մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

Կիրակի օրը տեղի ունեցաւ Սկիւտարի Իճատիէի ազգ. երկսեռ վարժարանաց մրցանակաբաշխութեան հանդէսը։ Տ. Կարապետ Աւագ-քահանայի նախագահութեամբ։ Սոյն հանդէսը պարզ և սիրուն, նորակազմ Հոգաբարձութեան վեցամեայ պաշտօնավարութեան արդիւնքն էր։

Այդ վարժարան բարձրագոյն նախակրթարան է և արդէն չորս դասարան ունի։

Ա. ՄԱՇԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արմաշէն կը գրեն մեզ։

Ամսոյս 25ին Երկոտասան մարգարէից տօնը, որ Գեր. Օրմանեան Սրբազանի անուան օրն է, յատուկ շքեղութեամբ տօնուեցաւ Յարմաշ, նորընծայ արեղայից քառասունքին լմննալուն հետ միացած լինելուն համար։

Եօթը նորընծայներուն համար եօթը հեկեղեցիներ գտնել անհնար, և եօթը կիրակիներ ոպասին ալ երկարատեւ լինելով, քառասունքին վերջին չաբթուն նորընծայք հետզհետէ իրենց առաջին պատարագները մատուցին հանդէսով, իսկ պահեցողութիւնն ու ապաշխարութիւնն ի միասին կնքեցին Գեր. ձեռնադրողին անուան տօնին օրը։

Նոյն աւուր ժամարարն էր Արժ. Տ. Մաշէոյ արեղայն, որ իւր ընկերաց նման յաւարտ պատարագի թափորով երաւ յառաջնորդարան, և օրհնութեամբ վերջացուց արարողութիւնը։

Շնորհաւորութիւնք կատարուեցան առաջնորդարանի դահլիճին մէջ, և բաց ի Միաբանութենէն և ի պաշտօնէից՝ ներկայ էին նաեւ Արմաշ և Խարբերդ գիւղերու քահանաները և գլխաւորները։

Ճաշուն առաջին անգամ նորընծայք մասնակցեցան Միաբանութեան սեղանին, և երեկոյին յատուկ հացկերոյթ մը պատրաստուած էր բովանդակ Միաբանութեան և պաշտօնէից։ Առաջին շնորհաւորութիւնը խօսեցաւ Արժ. Դուրեան հայր սուրբը, սարկաւագներէն քանիներ հետեւեցան անոր։ Նորընծայից կողմանէ շնորհակալութիւն յայտնեց Արժ. Տ. Բարքէն արեղայն, և Գեր. Մաղաքիա Սրբազան հանդէսը փակեց։

Թէպէտեւ քառասունքը ամարան դըժուարին եղանակին մէջ ինկած էր, սակայն նորընծայք յաջողութեամբ լրացուցին զայն։ Քանի մը օր հանգիստ առնելէ յետոյ պիտի ձեռնարկին իրենց ուսումնական երկասիրութիւնները աւարտելու։

* * *

Հանգ. տիկին Վարդուհի Պարտիզպանեանի մահն ու մարմնոյն Արմաշ փոխադրուիլը գրուեցաւ արդէն։ Անցեալ երեքշաբթի ցերեկ մարմինը երկաթուղւոյ ղրկուեցաւ ի Նիկոմիդիա, ուր տեղւոյն քահանայք և ժողովուրդք թափորով տարին զայն լեկեղեցի. և անտի գերեզման ճանրայ հանուեցաւ դէպ Արմաշ։

Արմաշու Միաբանութիւնն արդէն պատրաստ կոպասէր Նիկոմիդիոյ ճանրուն գուլը, երբ առաւօտուն գաղթի հասանելոյ Թափորը կազմուեցաւ դպիրներով և սարկաւագներով և տասը վարդապետներով, և Գեր. Օրմանեան Սրբազանի նախագահութեամբ. և տնուկը իջուցուելով ձեռքի վրայ տարուեցաւ յեկեղեցի, գերեզմանի գլխաւոր փղոցներէն անցնելով։ Բոլոր Արմաշցիք ճանրաները թափուած էին, և թափորին կը հետեւէին։

Առաջուց հոգած կարգադրութեան համեմատ, անմիջապէս ճաշու ժամ սկսաւ և Գեր. Օրմանեան Սրբազան Ս. Պատարագ մատուցց, և ի մէջ Պատարագի դամբանական ոլ խօսեցաւ, յատկապէս ցուցնելով, թէ ինչպէս ծածուկ բարերարողներ յայտնապէս կը փառաւորուին։ Ցիշեց հանգուցեալ տիկնոջ մասնաւոր ողորմութիւնները, և գանգան հատատութեանց տուած նուէրները. և դպրեվանուց շինութեանց ի նպաստ տուած նշանաւոր գումարը, որոնք ցարդ անանուն մնացեր էին։ Այլ իւր անունը կը փառաւորուի այժմ ամենուրեք, երբ իւր բարեպաշտ բաղձանաց համեմատ մարմնոյն փոխադրութիւնը կը կատարուի Կոստանդնուպոլսէ Արմաշ։

Պատարագէն վերջը սկսան թաղման ազօթքները, և մարմինը թափորով եկեղեցւոյ շուրջը պտոյտ ուելէ յետոյ, ամփոփուեցաւ եկեղեցւոյ հարաւային պատին մօտ Զարեսվանի կողմը, հովանաւոր ծառոց ներքեւ։

Արմաշու ժողովուրդը, մանաւանդ կանանց մասը, մեծ բազմութեամբ ներկայ մնաց Պատարագին և թաղման։ Ոչ միայն իրեն համար պատսպար մնի էր Կոստանդնուպոլսէ Արմաշ ննջեցեալ մը փոխադրուելիքը, այլ և կը բաղձար պատուել բարերարուհւոյ մը յիշատակը։

Մեծ. Պաղտիկ էֆ. Նէվրուզ, Թոռն Ազն. Աւետիս էֆ. Պարտիզպանեանի՝ եղբար հանգուցեալ տիկնոջ, կոստանդնուպոլսէ ընկերացած էր իւր մեծհօրքրոջ մարմնոյն։

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կրօնական Խնամակալութեան Ազգ. վարժարանաց Բէրայի

Բերայի ազգ. վարժարանաց և Մանկապարտէզներու 95—96 տարեշրջանի վերբացման առթիւ, կը հրաւիրուին աշակերտաց և աշակերտուհեաց Պատ. ծնողք և պաշտպանք ներկայանալ՝ թուականէս սկսեալ մինչեւ ամսոյս 20. կիրակի օր, ի թաղական խորհրդարան Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ, ամեն առաւօտ ժամը (Ը. Թ.) 1—3 և ստանալ իրենց որդւոց և պաշտպանեաներուն ընդունելութեան արտօնագիրն, առանց որոյ ոչ ոք կ'ընդունուի յաշակերտութիւն։

Կրն. Խնամակալութիւն

Ազգ. վարժարանաց Բերայի

1/13 օգոստ. 95 (Ինչ)

Բերա

Ա Զ Դ

Ղալատիոյ Կիրակնօրեայ վարժարանին զաստիարակութիւնները կը դադրին օգոստոս ամսոյ մէջ։ Վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ սեպտ. 3ին։

1 օգոստ. 1895 389 1—3

Ա.յրի տիկին Քիւրքճեան և իր զաւակունք շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամեն անոնց, որոնք ներկայ գտնուելով իրենց հանգուցեալ ամուսնոյն և հօր ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԱՂԱ ՔԻՒՐՔՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան, իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւատիքը տուին։

Խասգիւղի Նէրսէսեան վարժարանին համար կուզուի դասատրարկ-ուսուցչի մը և վարժուհի մը, որոնք կարող ըլլան տարական և մէջին դասերնիցքերու դասաւանդութիւնները գոհացնել։ փափաքելի է որ գծագրութիւն ևս գիտան ուսուցանել։ Դիմել Խասգիւղի Թաղ. Խորհրդարանն, հինգշաբթի, շաբաթ և կիրակի առաւօտները ժամը 1—3։ 3—3

Հնոցին չուրքեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Վանայ Նորընտիր կուսակալ Նազըմ փաշայի։

Առաջին կարգի Մէճիտիէյէ՝ Կ. Պոլսոյ քարտէնոց ընկերութեան վարչական ժողովոյ նախագահ Միշել փաշայի և երկրորդ կարգի Շէֆգատթ՝ կնոջը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՅՑՈՒՄ.—Յուլիս 31 Թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագիր մը ծանուցած են թէ Հալէպի, Էնկիւրիի, Խարբերդի, Պէլրութի, Ատանայի, Երզրումի, Սիվասի, Տրապիզոնի։ Տիարպէքիրի ու Վանայ նահանգաց և Ճիտտայի մէջ ալ։ շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։

ՄԻՐԶԱ ՄԱՀՄՈՒՏ ԽԱՆ. — Մայրաքաղաքիս պարկական Նորընտիր դեսպան Միրզա Մահմուտ խան, որ նախապէս միեւնոյն պաշտօնը կը վարէր ի Բեղրաբերդ, Վեհ. Ջարին ներկայանալով իր հրաժեշտի գրերը մատուցեր է։ Ն. Վեհափառութիւն Սաղջակ Արշէն պատուանշանի մեծ ժապաւէնը շնորհեր է Միրզա Մահմուտ խանի, միանգամայն փափաք յայտնելով որ յառաջիկայ մայիսին կատարելի թագադրութեան հանդէսին ներկայ գտնուելու համար Մոսկուա երթայ։

—Միրզա Մահմուտ խան յառաջիկայ չորեքշաբթի օր Վիեննայէն մայրաքաղաքս պիտի ժամանէ։

Խարբերդի արարողապետ Իպրահիմ պէյ, պարտականի գեսպանատան զորակատար Իսմայիլ խան և առաջին թարգման Ցովհաննէս խան փոր Էսարիւէ պիտի երթան ընդ առաջ դեսպանին։

ՄԵԾ ՇՈՒ

կուք գումարում մը ունեցան Թէրսանէի պաշտօնատան մէջ՝ նախագահութեամբ Իպրահիմ փաշայի՝ խնդրարկուներու վերջնական խօսքն ստանալու համար։ Ներկայ էին Էսաեան էֆէնտի, Հարէնց էֆէնտի, Պ. Պ. Տօլինկեբ և Սամարբէա և Ասաֆ պէյ։ Ասոնցմէ չսաները 48 ժամ պայմանաժամ ուզեցին իրենց վերջին որոշումը հաղորդելու համար գրաւոր կերպով։ Ասաֆ պէյ առաջարկեց ամենէն ածան գին մը, կանխիկ ստակ չպահանջել և միանգամայն 400,000 ոսկւոյ կանխավճար մը ընել կառավարութեան և յետոյ այդ գումարը առնել կամուրջին հասոյթէն։ Եւրոպական մեծ տուներու և գործարանաց ներկայացուցիչք զարմացած այդ առաջարկութեան վրայ, յայտարարեցին թէ Ծովային Նախարարութիւնն՝ Ասաֆ պէյի առաջարկութենէն աւելի նըպաստաւոր պայմաններ չէր կրնար գըտնել։ Ասաֆ պէյ չէ ըսած թէ որ հաստատութեան անուամբ կ'ընէ այդ առաջարկութիւնները։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպանատան քարտուղար Տըլպոնու կոմսն առջի օրը մեկնեցաւ մայրաքաղաքէն արձակուրդով։

«ԲՕՆՏՕՐ», իտալական առագաստաւոր գրօսանաւն երէկ առտու Պիրէենէն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։ Մէջը կը գտնուին տէրը Քէթանի դուքսը, հղբայրը, Սէրմանէթա դուքսը, հայրը և անգլիացի հաղարապետ Պ. Կրէհէմ։

ՆԵՐԲԻՆ գործոց նախարարութիւնը ծանուցած է որոց որ անկ է թէ Ռումէլիի երկաթուղեայ ընկերութիւնը յետ այս սորիկ պիտի կոչուի «Արեւելեան երկաթուղեայ ընկերութիւն»։

ՊՈԼՍՈՅ Ամբաստանիչ ատենին փոխնախագահ կարգուած է Եղեռնագատ ատենի անդամներէն Հաճի Թահիր էֆէնտի, որ երէկուընէ ձեռնարկած է այդ պաշտօնին։

ԲՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱԻԱՌԱ.— Յուլիս 30էն 31, Հալեպի մէջ քոլերաէ քսանըմէկ դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն ութ մահիր պատահած են։

Բիլիսի մէջ երեք դէպք ու մէկ մահ։ Ուրֆայի մէջ վեց դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն երեք մահ։

—Պրուսայի Պալաթ գիւղախումբին մէջ յուլիս 25էն 26, մահացու մէկ դէպք և առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

—Յուլիս 30էն 31, Տիարպէքիրի մէջ ութ դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն տասնչորս մահ։

—Ատալիայի մէջ յուլիս 29ին ու 30ին մէկ մէկ դէպք և առաջուան բռնուածներէն մէկ մէկ մահ։

ԿԱՑՍ. ԹԱՆԳԱՐԱՆԻՆ մէջ գտնուած հնութեանց մէկ ցուցակը տպագրելու վրայ է։ Կրթական նախարարութիւնը հրամայեր ստացած է նաև պատրաստել ցուցակն այն հնութեանց, որք առաջին ցուցակին մէջ նշանակուած չեն։

ԲԱՐԱՔՆԵՐԸ.—Ղալաթիոյ կողմը, Գարաքէօյի կամուրջին մօտ, քարափնց շինութիւնը փութով առաջ կը տարուի։ Հոն, քարափի գծէն 50 60 մեդր հեռուն հարկ դատուած է քարեր թափել՝ շինութիւնն ամուր կերպով կառուցելու համար, որովհետու այդ տեղը ծովուն յատակը գտնուած հողերը միշտ սահելու վրայ են։ Այդ տեղը ամենէն աւելի քար թափուած և ցարդ երկու միլիոն ֆրանքի չափ ծախք մը եղած է։

Պոլսոյ կողմն այ քար թափելու գործողութիւնը աւարտած են և մէկ քանի օրէն պիտի սկսուի քարէ կաղապարները ծովը իջեցնելու գործողութիւնը։

Քարափին շինութիւնն այդ կողմի շէնքերուն վրայ ալ ազդեցութիւն ըրած է։ Սիրբէէրի ծովեզերաց վրայ գտնուած ջուրի մթերանոցին ու երկաթի վաճառատան մը պատերը իրարէ բաւական բաժնուած են։

ԹԷՆԳԷՔԻՒ Ռէժիին ընկերութեան ընդհանուր ժողովը, որ տեղի ունեցաւ օգոստոս 3ին (Ն. Տ.) ի Փարիզ՝ հաշուեցոյցերը վաւերացնելէ յետոյ որոշած է հետեւեալ կերպով բաժնել Զէնուշէի գլուխն գումարը 298,614.95 ֆրանք. 14,930.74 ֆրանք՝ հարիւրին 5 էն՝ կանոնագրով սահմանեալ պահեստի գումարին, 200,000 ֆրանք՝ բաժնետէրերուն՝ հարիւրին չորէն և 83,684.21 ֆրանք՝ արտասովոր պահեստի գումարին։ Պ. Պ. Մէռի և Ուլֆինկ հաշուեքննիչ կարգուեցան՝ 500 ական ֆրանքի վարձատրութեամբ։

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ վարժարանի այս տարուան չրջանաւարտներէն երեսունըմէկ ենթասպայներ առջի իրիկուն Մախսուտէի Կէրէյո շոգենաւով Պասրա ղրկուեցան, ուրկից Պաղտատ պիտի երթան և Զ. զօրաբանակին մէջ պաշտօնի պիտի կոչուին։

ՀԱԼԱՅԵԱՆ խանի երկաթեայ այն մասն, ուր կը գտնուի Քռէտի Լիօնէ գրասենատունը, և որ վնասուած էր, նորոգուած է։ Նոյն գրասենատունը, որ առժամաբար թողած էր այդ տեղը, հոն վերադարձած է։

ԱԼԼԱՆԻԿ—Կ. ՊՈԼՍՈՅ երկաթուղեայ միացման գծին շինութիւնք շատ մը կէտերու վրայ աւարտած ըլլալով, շինութեանց յանձնառուներն սկսած են մայրաքաղաքս վերադառնալ։

ԴԱՍԱՊԱՅի երկաթուղեայ ընկերութեան մօտ կայս. գօմիսէր Գալուստ էֆ. Մարկոսեան առջի օրը մայրաքաղաքս ժամանեց։

ՏՈՒԲԹ. ԶԱՄՊԱՌՕ ՓԱՇԱ առջի օրը Քարպպատի ջերմուկները ուղեւորեցաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ մէջ կազմեալ այն յանձնաժողովը, որ պաշտօն ունի Կարկ եղածն ի գործ դնել ջնջելու համար բանպակի արտերուն մէջ երեւան եկած ճճիները, երկու յանձնախումբեր կազմած է, որք գաւառները պիտի երթան տեղւոյն վրայ պէտք եղածն ի գործ դնելու համար։

«ՄԱՀՐՈՒՍԷ» շոգենաւին, որ անգլիական շոգենաւի մը բախմամբ վնասուած էր, նորոգութիւնք աւարտեցան։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութեան կողմէ ղրկուած յանձնաժողովը առջի օրը կատարեր է Սէլանիկ-Կ. Պոլսոյ երկաթուղոյ միացման գծին՝ Ֆերէճիքէն Տէտէ-Աղաճ՝ շինուած 48 քիլոմեդր և Տէտէ-Աղաճէն Քէրէքա՝ 20 քիլոմեդր մասին առժամեայ ընդունելութիւնը։ Յանձնաժողովը համբայ ելեր է կատարելու Սէլանիկ-Մանաստիրի գծին՝ Վէրքէջօպէն մինչեւ Մանաստիր շինուած մասին վերջնական ընդունելութիւնը։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ. — Գարապիդաէն մինչեւ Պօզպուրուն՝ Պրուսայի նահանգին ծովեզերքն եկած նաւերը 48 ժամ քարանթինի պիտի ենթարկին ի Թուզլա. իսկ ուղեւոր չունեցող նաւերն ալ բժշկական քննութիւն մը պիտի կրեն։

ԾՈՎԱՑԻՆ նախարար Վսեմ. Հասան փաշա երէկ Մախսուտէի պաշտօնատունն երթալով, երեք ժամու չափ զբաղեցաւ նոյն վարչութեան վերաբերեալ գործերու կարգադրութեամբը։

ՁԻՏՏԷԷՆ վերադարձող Իզմիր շոգենաւն, որուն մէջ կը գտնուին Հիճազի նախարդ կուսակալ Հաճի Հասան փաշա և իսլամ ուխտաւորներ, երէկ Իզմիրէն ճամբայ ելեր է և վաղը առաւօտուն Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի ժամանէ։

ԿՐԷՏԷԻ նահանգին ոստիկան-զինուորաց գունդին համար քնութիւններ կատարելու պաշտօն ունեցող գնդապետ Իսմայիլ պէյ, որ կրէտէ գացած ու մայրաքաղաքս դարձած էր, իր տեղեկագիրը մատուցած է Սպարապետութեան, որ պիտի ղրկէ զայն Բ. Դրան։

ՊԻԹԼԻՍԻ նահանգին տուրքերու տնօրէն Շիւքրի պէյ երեք ամսուան արձակուրդ ստացած է մայրաքաղաքս գալու համար։

ԿԱՊԵՐՏՆԵՐ. — Մաքսային վերատեսչութիւնը նոր որոշում մը տուած է՝ կապերտներու համար մաքսատնց մէջ կատարուած գործողութեանց նկատմամբ։

Մինչեւ հիմայ, Եւրոպա ղրկուելու համար գաւառներէն բերուած կապերտները մաքսատնց մէջ կը չափուէին և տուրքն ըստ այնմ կառնուէր։ Այդ կապերտներ Թրանսիթի եղանակաւ Եւրոպա ղրկուելու պահուն նորէն կը չափուէին՝ մաքսատուրքը ետ տալու գործողութեանց համար։ Այդ պատճառաւ վաճառականք դժուարութիւն կը քաշէին և իրենց տուած դրամը երկար ատեն մաքսատուներու մէջ կը մընար, մինչեւ որ մաքսատուրքը ետ տալու գործողութիւնը կատարուէր։

Արդ, մաքսային վերատեսչութիւնը նըկատողութեան առնալով կապերտի վաճառականաց ազերագիրն, որով խնդրած էին իրենց դիւրութիւններ ընծայել, որոշած է որ յետայսորիկ գաւառներէն բերուած կապերտները մաքսատնց մէջ ըստ առաջնոյն չափուին. ատենց վրայ չսրին ու արձիկքը ցոյց տուող պիտակներ (էթիկէթներ) փակցուին և այդ կերպով Եւրոպա ղրկուելու ատեն՝ մաքսատուրքն ետ տալու գործողութեան համար կրկին անգամ չափելու պէտք չմնայ և հատի վրայ կատարուին մաքսային գործողութիւնները։ Գալով ետ տրուելիք մաքսատուրքերուն, ատենց համար ալ որոշուած է որ՝ կապերտներուն շոգենաւ դրուած ըլլալը հաստատող երկրորդ քսնէսքմանը ցոյց տրուելէն մինչեւ տասը և առաւելագոյն մինչեւ տասնըհինգ օր կատարուին մաքսատուրքերն ետ տալու գործողութիւնք։

ԽՏԻՎ Բարձր. Ապպաս փաշա, որ Իզմիր գացած է, Եալովա և ուրիշ տեղեր ալ այցելելէ յետոյ այսօր իրիկուան մօտ Պէպէք պիտի վերադառնայ Սաֆա էլ Պահը դրօսանաւով։

ԲԱԵԱՍ գաւառակին մէջ (Ատանա) լիմոնի ու նարնջի ծառերը տեսակ մը հիւանդութենէ վարակուեր են։ Զեռնհասներ հրամանութիւնը գրած է Ատանայի տիպարագրական անօրէնին որ Բաեաս երթալով, հարկ եղած քննութիւնը կատարէ ու տեղեկագրէ։

ԱՑՏԸՆԻ երկաթուղոյ ընկերութեան բաժնետերոց ընդհանուր ժողովը, որ վեց ամիսը անգամ մը կը գումարուի, սեպտեմբեր 12ին ի նիստ պիտի գումարուի Լոնտոնի մէջ։

ԱՆԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղի պարտէզին մէջ պատարանութեան յատուկ շէնք մը կառուցուած է, ուր աշակերտք ամեն օր գործնական փորձեր պիտի կատարին։

ՀՐԴԵՀ. — Երէկ իրիկուն ժամ 10ին հրդեհ ծագեցաւ Թաթավլայի Հաճի Ահմէտ Թաղը՝ Պէքճի փողոցին մէջ՝ փաստաբան Վասիլաքի էֆէնտիի սեպհական փայտաշէն տան վերի յարկէն։ Այրեցան երկու տուներ ամբողջովին և տուն մ'ալ մասամբ։ Վասիլաքի էֆէնտիի կինը բոցերուն մէջ մնացած էր և մաղ մնացեր էր որ այրիր, սակայն ոստիկան-զինուորի մը միջոցաւ ազատուեցաւ։

—Երէկ, Բերայի Թէքէքէին ծխնելոյզը բռնկեցաւ, սակայն անմիջապէս կարելի եղաւ մարել։

ԹՕՐԲԻՏՕՆԵՐ.—Ամէն տարուան նման, այս տարի ալ Իզմիրի Ծովախորշին մէջ Թորբիտոի մարզանքներ պիտի կատարուին։ Նաւային Ֆէրիք Շիւքրի փաշա, որ պաշտօն ունի հսկել այդ մարզանքներուն վրայ, տասն օրէն Իզմիր պիտի երթայ։ Մարզանքներն երկու ամիս պիտի տեւեն։

ՏԷՐՍԻՄԻ գաւառին նորընտիր կառավարիչ Շիւքրի փաշա Խարբերդ ժամանելով, տեսակցեր է կուսակալ Բէյուֆ փաշայի հետ։ Շիւքրի փաշա Խարբերդէն ճամբայ ելնելով իր պաշտօնատեղին՝ Տէրսիմ ժամաներ է։

—Տէրսիմի նախարդ կառավարիչ Հաճի Հագգը պէյ Խարբերդէն ճամբայ ելած է մայրաքաղաքս գալու համար։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատենն երէկ դատեց կէյպղէի երկաթուղւոյ կայարանի մէջ խաշուէնի Մուսթաֆան, որ ամբաստանուած էր թէ իր կինը սպանած ու դիակը անյայտ ըրած է։ Նոյնպէս Ապտուլլահ անուն անձը, կինը՝ Ասիէն, իսմայիլ Խալիլ էֆէնտի և Հիւսէյին, որք ամբաստանուած էին թէ ոճրին հետը անհետացնելու համար դիւրութիւններ ընծայելով. մասնակցութիւն ունեցած են։ Ասոնցմէ Մուսթաֆա դատապարտուեցաւ տասնրհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութիւնի և Իսմայիլ Խալիլ էֆէնտի ու Ապտուլլահ՝ երեքական տարուան։ Հիւսէյին մէկ տարուան ու Ասիէ վեց ամսուան բանտարկութիւնի։

ԲԵՐԱՅի պատժական ատենն երկուքական տարուան բանտարկութեան դատապարտեց Յովհաննէս, բեռնակիր Մուրատ, հիւսն Արթին և Գէորգ անուն անձերն, որք ամբաստանուած էին թէ Թոպսիի պահականոցին ոստիկան-զինուորներէն Ահմէտն և Մահմուտ ու Բէճէպ անուն զինուորները ծեծած ու վիրաւորած են։

Տիկին Էլէն Ն. Զարիֆի և բոլոր ազգականք յաւէտ սրտի կը ծանուցանեն թէ

Պ. ՆԻԿՕԼԱ ԶԱՐԻՖԻ

իրենց ամուսինը և ազգականը, երէկ առաւօտ ժամը 9 ½ին կնքեց իր մահկանացուն։

Յուղարկաւորութեան թափորը պիտի մեկնի հանգուցեալին Բրինքիբոյի տունէն, այսօր, չորեքշաբթի, ժամը 11 ½ին (Ը. Ե.)։

Պատարագ պիտի մատուցուի Բերայի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցին ժամը 2ին (Ը. Ե.)։ Թաղումը պիտի կատարուի ի Շիշլի։

Մախսուտէի շոգենաւ մը յատկապէս պիտի մեկնի Քարաքէօյի կամուրջէն Մեծ-կղզի ժամը 10ին (Ը. Ե.)։

Մասնաւոր հրաւիրագիր չատացողներէն կը խնդրուի ներկայս նկատել իրը այն։

Մայրաքաղաքիս աւստրիական հիւպատոսարանը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ օգոստոս 21ին (Ն. Տ.) առտուան ժամը 10ին ու յետոյ օրերը պատահաբար, պիտի ձեռնարկուի սակարանի գործակալ Պ. Ա Ֆարրահի մէջոցաւ, իր գրասենեակներուն մէջ ի Ղալաթիա, զատական յանձնաժողովի մը տնօրէնութեան ներքեւ, օսմ. ծխախոտի ըէժիին հիմնադրի 190 բաժիններու հանրային վաճառման։

Իւրաքանչիւր բաժինին գինն է 165 ½ օսմ. ոսկի, որուն 100ին 10 կանխիկ պիտի վճարուի և յետոյդ օրն ալ 100ին 90ը, բաժնեթուղթին յանձնման փոխարէն։

Ասկից զատ 1 ½ վար պիտի դրուի իբրեւ ծախք առուրդի ծանուցման։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Աւստրիական հիւպատոսարանն կամ Պ. Ֆարրահ Ղալաթիա։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍԱՐԱՆ

ՕՍՄ. ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԾԽԱԽՈՏՆԵՐՈՒ ՇԱՀԱԿՑԱԿԱՆ ՐԷԺԻԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ

Օսմանեան Պետութեան Միախոտներու շահակցական Ռէժիի բաժնետէրերը կը հրաւիրուին սովորական ընդհանուր ժողովին, որ պիտի գումարուի յառաջիկայ 23 Օգոստոս 14 սեպտեմբեր, չորեքշաբթի, յետ միջօրէի ժամը մէկ ու կէսին ըստ Եւրոպացւոց, ընկերութեան կեդրոնատեղին, Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Վայվոտա փողոց։

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Ընթերցում Վարչական ժողովոյ տեղեկագրին.

2. Վաւերացում 1894-95 տարւոյ հաշուեկշռին և հաշիւներուն.

3. Որոշում շահաբաժնի,

4. Անուանում վարչական ժողովոյ անդամներու։

Ընդհանուր ժողովոյ մասնակցելու համար, առ նուազն երեսուն բաժին ունեցող բաժնետէրեր իրենց թուղթերը յանձնելու են մինչեւ 12/24 օգոստ. 1895, շաբաթ.

Կ. Պոլիս, Վարչութեան կեդրոնատեղին,

Գերլին, առ Պ. Ս. Պլայխրոտեր, սենեակ (Պէնէքէթրաս),

Լոնտոն, Օսմ. Կայս. Պանքային ճիւղը, 26 Թրոկմորթըն փողոց,

Փարիզ, Օսմ. Կայս. Պանքային ճիւղը, 71 Մէյէրպէր փողոց,

Վիեննա, առ Բրէտիդ Անչթալդ (վաճառականութեան և ճարտարագործութեան վարկի Կ. և Ա. աւստրիական առանձնաշնորհեալ ընկերութիւն)

Մէն մի յանձնողի պիտի տրուի ընկալագիր մը, որ իրեն պիտի ծառայէ իբր մուտք յընդհանուր ժողովն։

Որոշումները պիտի տրուին ներկայանդամներու ձայներուն մեծամասնութեամբը։ Ասոնցմէ իւրաքանչիւրը այնքան ձայն պիտի ունենայ, որքան երեսուն բաժնի տէր է, բայց ոչ ոք պիտի կրնայ տասը ձայնէ աւելի ունենալ իր անձնական անունին, և ո՛չ քսան ձայնէ աւելի՝ թէ՝ իր անձնական անունին և թէ իբր փոխանորդ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տիարպէքիրէն կը գրեն մեզ.

Յաւօք կը յայտնեմ որ օդերուն տաքութիւնն պատճառաւ, հիւանդութիւններ իրարու կը յաջորդեն հոս. քոլերայակերպ հիւանդութիւն մը երեւան եկած է, և կը կարծուի թէ քոլերան իր երեսը դարձեալ ցոյց տուած է։ Ի Տիարպէքիր, կամ ցոյց տալու վրայ է։ Շատեր կ'ուզեն հեռանալ քաղաքէն, գիւղական օդերուն մէջ պահպանելու իրենց առողջութիւնը։

Քաղաքապետութիւնը՝ բժշկական տեղեկագրին վրայ ձեռնարկած է խնամ տանել մաքրութեան. մեր երկսեռ վարժարանք եւս, քանի մը օրուան արձակուրդ ստացան, մինչեւ որ յայտնի բլլայ թէ կրնան դադրիլ թէ՞նչ կերպարանք պիտի առնեն։

Մինչեւ պանդուխտներն են որ ամենէն աւելի կը չարչարուին օդերէն և մանաւանդ անոնք որ միջոց չունին չարժուելու։

—Վարդապետ ոճին անցաւ հոս ալ բաւական օդեւորութեամբ։ Առաջնորդական Տեղապահ Տ. Եղիկիէ վարդապետ Պատարագ մատուցանելով՝ ոճին յարմար քարոզ մը խօսեցաւ, յիշելով և Ինանկեան Մարի Վարդապետն,

Ժողովրդեան սուսար բաղմութիւն մը հաւաքուած էր եկեղեցին։

Վակխտան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 2 14 Օգոստ. 1895

Անուանագիր. եւ Վճարում	Տարի	Անուանք Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ	
100	1831	Բես.Մէրիէ A	65	—
100		» » B 1 %	44	20
100		» » C	30	10
100		» » D զոցուած	28	03 ½
400		» » D բացուած	28	03 ½
100		» » D միջօրէ	28	03 ½
100	1870	Բուլ.տեկն. զոցուած	140	3/8
Ֆր. 500		Բուլ.տեկն. բացուած	140	3/8
Անկ. Լիր.		Բուլ.տեկն. միջօրէ	140	3/8
20	10	1890 Օտոմանիէ 4 %	103	75
22	11	1869 Բրէտի Թէն. Օպ.	11	10
10	5	1872 Ռօս. Օպ. տր Շ. է Վ.	6	26
140	140	1878 Լաւրիոնի	50	—
500	300	1889 Ռնատոլի (Բաժ. 3 %	605	—
500	500	Երկաթուղիի (Պրա.	315	—
20	8	1882 Թրամուէյ (Բաժ. 5 %	10	75
500	500	(Պրա.	499	—
500	200	1883 Եմ. Ռէմի	21	22
1.40	1.40	1892 Եմ. Միկարէթ 5 %	3	—
11	5½	1893 Եմ. Ապահովագ. Ընկ.	7	60
500	500	1882 Ջրի Ընկ. Տէրբոս	451	—

ՍԹԵՐԼԻՆՆԵՐ (Բրիտ.) ԻՒ ՎՐԱՅ	Ս. Ա.	Դր.
8 օրուան համար 1000 հատի	2	75
1 ամսուան համար	5	—
1 օրուան համար	1	25
Գրքոյկ	—	—
Կանխիկ (Էվվալէսիոն)	—	90
ՍԹԵՐԼԻՆՆԵՐ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	50
1 ամսուան համար »	6	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ա. 100 դրշ.-ով	110	12
20 Ֆրանքոյց	87	24
20 Մարկոյց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Բիլիոյց	51	20
Բուլգ. Ղզլարամ	8	43
Մէճիտիյէ	108	12
Մանր արծաթ	103	—
Մէճիտիյէ	98	20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՒՈՒՆ		
Լոնտոն 3 ամիս Դրշ.	109	25
Փարիզ » Ֆր.	23	02 ½
Վիեննա 3 օրուան Ֆիորր.	11	05
Գերլին » Մարր.	18	53 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ 14 Օգոստոս		
Ռոնտոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	44	20
» » C »	27	90
D (Բացուած) »	25	90
D (Փոցուած) »	75	92
Ռումիլիի Երկաթուղի »	112	12
Բրիտիզ »	491	87
Մարսային Պարտամուղք »	513	75
Սմանիէ »	476	25
Ռէժիի Բաժնետուղք »	490	—
Պանք Օթոման (անուանկոչ.) »	721	63
Ռանթ Ֆրանսական 3 % »	102	30
» » 4 ½ % »	107	12
» Իտալական »	89	—
Բրէտի Լիոնէ »	826	25
Բրէտի Ֆոնսիէ »	—	—
Ռոնդուար տ'Էսբանիա »	—	—
Սուէզի Բաժնետուղք »	3257	50
Եգիպտական Միացեալ »	524	37
Զէր Լոնտոնի վրայ »	25	235
ՎԻԵՆՆԱ 14 Օգոստոս		
Բուլիլիի Երկաթուղի Ֆիորին	76	90
Օսմ. Ռէմի »	236	50
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես	121	90
» Փարիզի »	44	17
ԼՈՆՏՈՆ 14 Օգոստոս		
Ռոնտոլիտ Օսմանեան A Ա. Ռ.	65	50
» » B »	43	75
» » C »	27	75
D (Բացուած) »	25	57
D (Փոցուած) »	25	56
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4 % (Երշխիրեալ.	—	—
» » 1894 3 ½ % (Եզպ. Հրկ.-ով	—	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	18	75
Այտնի Երկաթուղի »	13	75
Միացեալ Եգիպտական »	103	75
Առանձնաշնորհեալ » »	—	—
Անգլ. Ռոնտոլիտ »	107	56
Ռանթ Հելլենական 5 % »	—	—
» » 4 % »	34	—
Գուլկար. Փոխառ. 6 % »	—	—
» » Նոր 6 % »	93	—
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	362
ՊՈՍՏԻՆ 14 Օգոստոս		
Օսմ. Փոխադրութիւն 1888ի Մարք	99	—
Բուսիլիի Երկաթուղի »	139	—
Անատոլուի Երկթ. 1/4 Պրնդ. »	95	12
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	204	10
» Փարիզի » 3 ամիս	80	80
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	—	—

ՐՈՊԼԻԴ ԴՈԼԷՃ

Սոյն Քոլէճ, հաստատեալ կայսերական Բարձր Իրատէսով, կազմակերպեալ է Եւրոպեան ու Ամերիկեան նշանաւոր հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կազմ մը, որով կը դասաւանուին նաեւ ընտիր եւ յաջողակ ուսուցիչներ։ Պարկեշտարէն, Գաղիերէն, Գերմաներէն, Յունարէն եւ Թրքերէն լեզուաց համար։ Ունի զրաստան մը, իր 8000 հատ ընտրեալ բակեա եալ, երգարանական, հանրագիտական, կենդանաբանական եւ բուսաբանական հաւաքածոյներ, եւ Բազատարան, Տարրագիտական Բնախօսական եւ այլ քիմիական գործիքներ։

Քոլէճին նպատակն է ժամանակս իսկ պատանեաց համաձայն բաշխուգայն կարգի կը ուսուցանի մը տալ իրեն դիմող երեսատարդաց, նոր տարրեր ուսանելու եղած են բնական գիտութեան դիւրութիւններ ընծայելու համար։

Ռոպէրդ Քոլէճի մէջ աւանդեալ գրական եւ գիտական ուսման լեզուն Անգլերէն է. սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իւր մայրենի լեզու եւ տեղական պատմութիւնը։ Հայերէն լեզուի եւ գրականութեան համար գտնեալ է ուսման կատարեալ ընթացք մը որուն պ ոտի հետեւի իւրաքանչիւր ոք։

Հաստատութեան՝ քարաշէն եւ հոյակապ շէնքերն կառուցեալ են ի Բուլէլի-Հիսար, Վոսփորի Եւրոպեան կողմը գտնուող բերդերուն եռուքը բլրոյ մը վրայ, որոյ կրունքը Վոսփ որի ափանց վրայ գեղեցկագոյնն եւ ամենէն առողջարարն համարեալ է։

Քոլէճի յառաջիկայ տարի շրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 3/15ին։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տէր յունէ՝ ի Բուլէլի-Հիսար։ 367 5—24

ՏԱՄԱՏԵԱՆ ԵՒ ԹԱԹԱՐԵԱՆ

ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԳՈՆԵԱՔԻ, ԳԻՆԻԻ ԵՒ ԶԱՆԱԶԱՆ ԸՍՊԵԼԵՍՈՑ

ՕՐՈՇ ԴԻՆ ԵՒ ԶԱՔԱՔԱՒՈՐ

Մի միայն խղճագիտ յատկապէս պատրաստեալ գինի և գոնեաք թէ չիչերով եւ թէ տակառով կը վաճառուին չափաւոր գներով, ՂԱԼԱԹԻԱ, ՓԷՐՇԷՄՊԷ-ՓԱՂԱՐ, ՇԱՀՍՈՒԱՐ ՓՈՂՈՑ թիւ 37 մթերանոցին մէջ (Պանք Օթոմանի նախորդ շէնքին եւ Մանուկեան տպարանի կից)։

375 4—50

ՄԵՆ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՏԱՐԵԿԱՆ

Օ ԼՈՒՎՌ

Վաճառատուն Ն. Թիպէրիոս և ընկ.

194 Բերա, Մեծ-Փողոց, 194

ՄԻԱՑՆ 15 ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

Սկսեալ 17/29 յուլիս երկուշաբթիէն վաճառում եղանակի վերջի առթիւ, մեծ գեղչով. ՀԱՇՈՒԻԵՓԱԿ

Մետաքսեղէն, բրդեղէն, փուլառներ, պէնկալին, փայլուն սնդուս, մուսլին, պաթիզ, ժանեակ, բամանդբսի, հովանոց, հովահար և այլն։

ՄԻԱՅ ԱՌԻԹ

Զարձեցեալի գնմանց համար

Վաճառատան կնիքով

ԱԿՆԱԲՈՑԺ

ՀՆԻՒԿ ՆԵՎԱՎԱ ԱԼԻ ԽԱՆ

Նշանաւոր անձառ ժ հնդկի Նեվաւա Ալի Խան երկար ատեն յաջողութեամբ ի գործ դրած է այդ արուեստը։ Սամսի ու օսմանեան ուրիշ գաւառներու մէջ գտնուած եւ մատաւանդ Գուշ ատաի մէջ բանը ինչ տարուան կողմի ոչ աչերը բացած է։ Նեվաւա Ալի խան այս անգամ մայրաքաղաքս եկած եւ ստատատուած է Ղալաթիոյ աշտարակին հանդէպ՝ ակիւնը գտնուած քարուկիր տան երրորդ յարկը, ուր ամեն օր ժամ 1էն 8, կընդունուի հիւանդները. յորեքշաբթի օրերը ժամ 1էն 5, մրի կը դադրանէ։ 364 7—30

Աբոպէնան չոգենաւը, նաւապետ Պրոսպէնտ ընդհանուր ապարանքով պիտի մեկնի Լիվերբուլ գէպ ի ամսոյս 5 (չորեքշ.)։

Ֆոպէնան չոգենաւը, նաւապետ Տէլէնի ընդհանուր վաճառքով Լիվերբուլէն ասա հասաւ։

Դրդիլ. Սրոպէնան և Ֆոպէնան լոգ. ընկ.

Է.Տ. ԼԱՖՈՆԹԷՆ

ՄԱԳՈՒ ՄՕՐԻ ԶՈՒՆ ՕՇԱՐԱԿ

Երլարգ. Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայր Ագող եւ Գուռն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքոյս կարող եմ փոքրիկ ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկոյ որոյ պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այտաբարեմ որ մեր Մօրին մկան իւրն իր այդ վիճակին մէջ դիւրաբեր խոնարհելով եւ մարուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս հնարաւորաբար զնուութիւնն ի վաղուց անտի հաղորդած է, մասնաւորապէս այդ յատոյ պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ն. ՄԱԿԴՈՆԷԼԻ ՓՇՇԱ Բժիշկ Վեր. Սուլթանին

LE QUINQUINA FERRUGINEUX

Երբ տեսնենք տժգոյն և տկար տղայ մը, բրգուժէա աղջիկ մը անարիւնութենէ և սատմարի հիւանդութենէ տառապող կին մը, կը հարցունենք թէ ինչու քինքինա և երկաթ չի յանձնարարուիր անոնց, վերականգնանալու համար. — Այս առթիւ կը յիշեցնենք թէ ամենէն հին և ամենէն գնահատելի պատրաստութիւնն է Կոմբ և Էնկ. քինա ֆէրիտիէօզ օշարակը, որ կը պարունակէ Բրնան, այս ծանօթ գորտցուցիչը, և լուսնալու ֆոսֆատ որ ֆէռը, այսինքն ոսկրի և արեան տարրերը։ Այս օշարակ վճիռ է և անսրմանամ և թէ՝ ողջ թէ չսիփանաբար հաճոյքով կը խմեն զայն։

SANTAL MIDY

Սանդալ Միտիի յաջողութիւնը բազմաթիւ կեղծեր և նմանութիւններ երեւան հանած է որոց մէջ Սանդալի հիւթին տեղ շատ անգամ անճանաչ մայրի հիւթ կը կը դնեն։ Ուստի կը հրաւիրենք երիտասարդներն որ մերժեն ածան քաքսիւները և Մէրէ անուանը պահանջեն իւրաքանչիւր քաքսիւլի վրայ։

Օ Զ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳ. ՈՍԿԻ 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ բանտերեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի տուժածներուց համար։

326

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած հաշիւներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւծովու եզերաց Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուպլի
Երաշխաւորութեան գումար	63,000,000 ֆրանք
189½ի հասոյթք	24,500,000 »
188½էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներու տ. վճարած է մօտ	83,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱԻԳԻՆ
Պոլիս ՃԷյալ Պէյ խան, թիւ 22, 23

Ֆինիշ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Մանաֆիւզ Ղալաթիա, Զէօմլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Ս. Ժ. ԴՈՒԷՐԼԻՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ.
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ Կ'ԴՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ

ՁԵՀՇՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
20 ՍԵՊԷՐ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՑ, ՂԱԼԱԹԻԱ

28

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐԻ ամենէն ախորժելի և տաժենէն յանձնարարուած անուշդն է տղաքներու համար 6—7 ամսականէն սկսեալ։ մանաւանդ կաթը կարելու պահուն և ատամն չրջանի միջոցին։ Կը ջէ-բոցնէ ակռաներուն բուսանելը։ Կապահովէ ոսկորներուն լաւ կազմաւորումը։

Փարիզ, 6, Վիքտորիա Ծառուղի և դեղարանները։ 385

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ
40 ՏԱՐԻՆԱՆ ԳԱՆԳՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ հարկ չկայ խաբելու եւ փոփոխելու. MARQUE DE FABRIQUE ընդունուած է անասնաբոյժերու եւ անասնաբոյծերու կողմէ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՄԱՐՔԱՆ

Այս դեղ անմիջապէս եւ անդրէպ կը դադրեցնէ ծիերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու դառնալը, ցաւերի վերը, ծունգի ուռեցքները, սրունքներու անչափ մեծ ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կաղ մը հիւանդութիւններ։ Գին վեց ֆրանք։

Ի Փարիզ 31ԷՆ Օնորէ փողոց թիւ 275, էսքիմիէ եւ Մարիորիէնին։

Վեց ու կէս ֆրանքով ուղարկած տեղը կը յանձնուի։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէզգիի, Դասապան, Քիւլիւրեան ու Բանկիւք եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 5—52

ՏՐՔ. Ս. ԽՍԶԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Թիւ 396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ
1852 1852

Մասնագէտ առանց թափուել լինելի արհեստական ակառներ պատրաստելու, մէկ անգամէն տեւողաստիկ ցաւած ակառները, ոսկի ագամանդ և մետաղով լեցնելու ցնչպէս նաեւ կը դարմանեն բերանի և ակռայի ամէն կերպ խոտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։ (Բացի կիրակէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

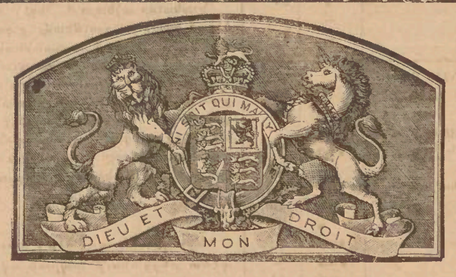

ՀԻՆ ՊՐԱՆՏԻ
Ժ. Ֆ. ՄԱԿՆԱՄԱՐԱ
ՊՈՂՈՍ ԱԻԳԻՆ
ՇԱՐԱՆԳ ՖՐԱՆՆՈՍ
ՍԱՆՆ ՏԷՆԳ ԴԷ ԾՈՒՆՈՒ
340

Գիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

պատրաստած Պրն Հիթիկ ձեռամբ

CHles FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒՔ
ԵՐԵՒԱՆ-ԼԵՌՆ ԱՆՊՂԷՆ, Կ. Պոլսոյ, Լ Օթէանայ ՄԷՋԷ
ԹՈՒՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐԸ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ապպանս	2000	Գլասգոյեցի	1600	Բալէրմօ	3200
Անտէլօ	3000	Կարիլէօ	5500	Բաէտէր	1700
Աբօլօ	5500	Կիրանս	2200	Բյաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիսսաբ	3000	Կրօտնս	2200	Բրուիդօ	2800
Գասանս	3000	Հիրօ	2000	Բիանկօ	4400
Գօրտինս	2200	Հիտալկօ	3000	Բինալտս	3200
Գրավօ	2000	Հինտու	7000	Բօլլօ	3000
Գրֆֆալ	8800	Հաուկէր	1200	Բօսէլ	3500
Դէլլօ	2600	Այակս	5000	Բէզարիս	3500
Դալիբաս	1500	Ձիւնս	2300	Գալէնս	4000
Գամէզ	2100	Քէլսս	2000	Մանդիակս	8200
Դազօ	2000	Քօլբինս	4200	Սաֆֆօ	2000
Գօսս	2700	Քօվնս	2200	Սիկվիս	2000
Զիրակս	5000	Լէս	2000	Սօրէնտս	4800
Դիս	5500	Լէբանան	4500	Թ. Ուիլսն	3000
Գոլօրասս	3400	Լիվօրնս	3000	Թուբաս	1200
Տիզս	1500	Մալմս	1500	Թօլիտս	2800
Տօմինս	2500	Մարէնկս	4300	Թօրբիտս	900
Տուրս	1800	Մարգիէլլս	5500	Ուբաինս	5000
Տրաբս	2100	Միլս	2000	Վալենսիաս	5000
Էայնամս	2600	Մուրինս	3100	Եւնս	3600
Էլտօրասս	3000	Նէրս	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրս	3200	Սրլաւտս	3000	Տրֆայնինս	00
Տլաաթ	2600	Սէնլլս	5000	Գլասկս	200
Թալբոն	800	Ցգրանս	4500	Զէրս	1 0
Ֆիտս	700	Սդրս	2000	Մօսրիկս	1 0

Էֆիրլլն Մ'օնաբր 8000 Բիրմրլն Մ'օնաբր 8000
Լրդիրն Մ'օնաբր 8100

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կը նշանայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՆ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւլէք խան, Ղալաթիա
332

ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ
Ն ԲԱՔԻ ԸՆԿ
Մարսիլիոյ և Պարսկաստանի ՄԷՋԷ
կանոնաւորապէս բանող
Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղիներու ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն Նաւուղլքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմելու գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԷՊՈՒԼ
Մուսվնէ փողոց թ. 108
133

ՊԱՁԱՐ ՌԻԼԻՍ
Ալպերդ Իլիաս և ԸԿ
447, Բերա Մեծ-Փողոց, 451
(ռուսական դեսպանատան քով)
մասնաւորապէս կը գտնուին՝
Սեւ խաւար ընտրելագոյն.—Զարդած, ազած և համեմուած ձուկեր—Թարմ, մաքուր կարագ—Պանիրներ—Շրջիկներ—Ժամպոն—Լեզուներ—Ֆիլէթօ—Համեմուած վարունգ—Հաճարի հաց—Պաքսիմատ—Պիքիլի—Անուշեղէն—Թէյ։
Մեծ պէտքերու համար ռուսական առաջնակարգ ըմպելիք
Ուրոյ գէն
Ծան.—Պաձար Ռիլսը շաբաթն երկու անգամ կանոնաւորապէս ապրանք կ'ընդունի։ 210

ՄԱՍ
ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբոլ, Ֆորթսմութ, Մէրլիկրավանի և Մէ— Ծուլի Գրլ— Բանող

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բամսէս	3000	Թիսրդ	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյլրը	3000	Սայրիս	2250
Քեսսորաս	3000	Բէրա	2250
Նարոս	3000	Մինիոս	2000
Դանանի	3000	Կասրեի	1500
Մարիոնիս	2500	Կիլլն	1500

Մինչեւ չորեքշաբթի, նաւ ապիտ Ուիլսոնս անոյշ ծին Լով բուլն ասա կնպասուի ընդհանուր փաստաբան։
Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՎ և ԸՆԿ.
Ուիլսոն խան
ՃԷՄՍ ՄԱՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սարկոյ Լիվերբուլ
310

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի Դրամ	10,028,000
Տարեկան հասոյթ	23,250,000

Ընտրութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բ. [illegible] ապրանքներ և ստացա մէջ գտնուած վճարքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք
894 Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԴԱՒԻԹ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պերա, Պահչէ—Դարու, Անանիատրս խան. 12, 13, 14

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՄԷՀԲԱՐԷ
ԴԱՆԱԼԵԹԻՍ, ՍԱՆՏԷՐԴՅԷՐԼԻՔ, ԹԻՒ 166
ԴԱՐԵՍԱՆԷՐԴ ՖԷՐՈՒՆԻ ՊԱՐՄԷ

Մէհրարէ տունը կը ծանուցանէ աշխոյ հասարակութեան եւ իր թարմութիւն յանձնարարիներուն Ամէն որ իր վաճառատունն այցելին՝ գիներուն չափազանց ածուութեանը համոզուելու համար։ Առասիկ քանի մը նիւթերուն գիները։

1 կտաւէ սփռոց 6 հոգիի համար դրշ. 7½	12 կտաւէ Ֆռ. շլիրնակ Էրիկ մարդու դրշ. 10
1 գուլնատոր » 6 » » » 12½	12 » » կանանց » 12½
6 կտաւէ անձեռոց սեղանի » » 12½	4 Մէտաքսէ Ֆաշիրնակ, ֆուլարդ կամ Ճարդն, ներսակ կամ գունատոր » 12½
12 » » Ֆէյի » » 10	6 Թշկնկ. հոգիկ մետաքսէ բանուած » 12½
5 » սրբիչներ կամ Ֆրիշ Ֆուէյս » » 12½	

1 էրիկ մարդու շապիկ կտաւէ օձիքով եւ Ֆուլնոցներով դրշ. 12½	3 Ներսակ փորշ. կտաւէ օձիքով դրշ. 12½
1 Նապիկ կանանց՝ ներքով բանուած » 12½	6 Զոյգ գծաւոր գուլպա ֆիլոտէքս » 12½
2 Ֆիլտիքս ֆանէլա արանց եւ կնց. » 12½	3 » գունաւոր կամ գծաւոր գուլպա » 12½
1 Ֆանէլա կրնի կու ձրով, տարբեր ժամերի դրուագեամբ » 12½	1 Ժամացոյց կամ զարթուցիչ սեղրիկեան դրուագեամբ » 12½
	1 Շէշ ս տը բոլոներ Ֆէլ եղբարք » 12½

Ասկի. զատ զանազան անուշահոտութիւնք, սեղաններու ծածկոց, ֆիլտէր սէ ու մետաքսէ զուլպաներ, փողկապ եւ ուրիշ շատ նիւթեր, խիստ ժան գիներով։ 40 - 40

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕԹԻ ՕՀԼԷՐԷԿ)
ՄՈՐԻՒ ԶԿԵՆ ՕԱՒՏ ԻՒՂ
Իւղաւոր ոգ չալ և ապոյով
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՕԹԻ և ԲՈՎԷՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթն չափ ախորժահամ է
Մօրու ունն համ իւղի բոլոր յատկութիւններն ունի, երբեմն ինչ յատկութիւններու ալ ունի
Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոշտանգը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաձգութիւնը
Բժիշկներն ընդունած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գիւրամարս է և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Իր վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղաշրջանաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԱԼԵՐ ԵՒ ՀԱՒԲԵԼ

COMP RUSS
ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան Լրթեւեկութիւնք

Ժ2. 31 12 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ ի մ մինչ օրէն։
Դշ. 1 13 Ակ.-սանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէէոսի համար
Դշ. 2 14 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւեան ժամ 10ին։
Դշ. 2 14 Սուրհանդակ զէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները միւնեւ Պաֆոս, առաւեան ժամը 11ին։
Եշ. 3 15 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուշ 4 16 Ազեքսանդրիոյ Սորիանոյակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։
ԱԶԴ.— Օգոստ. 1 13, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գաղուրը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիոլի, Կէյրուկ, Եափա եւ Բոր-Սայիտ գաղթականներն։ 263

ԿՈՒՆԱՐԴ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒՇ
Ուշ սիրոյ նրլ— ՝ՀՀ՝ Ի ՀԷՔԱՆ Լիվերբուլ
Ի Ամերիկէ ՝ՀՀ՝

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գանիա	4581
Էտրուրիա	7718	Ամարիա	3574
Սէրմիա	7891	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Այաս	2393
Բաւտնիա	5587	Սարատոգա	2166
Մէֆիսթոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալտիրա	2144
Սինիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալբրա	2143	Մորոգոզ	1855
Քէտար	1876	Քանանիա	12950
Շէրմանուրի	1614	Լուբանիա	12950
Գաղանիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսանտրիա խան, թիւ 401
Ղալաթիա 335

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ